

LESU ZDAR

5/08

Čeká jasany chřadnutí?

Dvě nové naučné stezky

Rešovské vodopády – údolí řvoucích vod

Lesnická zralost a lesnické mláďa

- 3 úvodní slovo
- 4 čeká jasany chřadnutí?
- 7 Lesy České republiky na Silva Regina 2008
- 8 dvě nové naučné stezky
- 10 přestavba smrčín severní Moravy
- 13 Den lesní techniky 2008
- 14 Rešovské vodopády – údolí řvoucích vod
- 19 lesy jižní Moravy očima slovenských lesníků
- 20 Janovice – pýcha Harrachů
- 22 na první výstavě AgroPublikace 2008
- 23 15. ročník lesnického veletrhu KWF-Tagung
- 24 Lesnický den v Železných horách
- 24 lovecký čtyřboj „Hunter 2008“
- 28 lesnická zralost a lesnické mláď
- 30 lesnická profese patří k nejuniverzálnějším
- 31 tajemství lesa Mizerov
- 32 spolupráce správy toků a lesní správy
- 33 jak mohou spolupracovat lesníci se školou?
- 34 láska k horám a ochota pomáhat
- 36 odvážný akrobat
- 38 pojďte hádat a soutěžit s Lupínkem a Jehličkou
- 39 keltský horoskop a křížovka

LESU ZDAR

Časopis lesníků a přátel lesa

Adresa redakce:

LČR, s. p., Přemyslova 1106, 501 68 Hradec Králové,
tel.: + 420 495 860 217, + 420 724 524 064, fax: + 420 495 262 391, e-mail: lesuzdar@lesy.cz

Vydává: Lesy České republiky, s. p., Přemyslova 1106, Hradec Králové 8, IČ: 42196451,
Evidenční číslo Ministerstva kultury: 11416, ISSN 1214-4835

Redakční rada: Předseda: RNDr. Jiří Stonawski

Členové: Ing. Kamil Bjaček, Ing. Libor Dostál, Ing. Jan Ferkl, Ing. Vlastimil Hudeček, Mgr. Richard Kotásek,
Ing. Jaromír Latner, CSc., Ing. Václav Lidický, Ing. Zdeněk Mařík, Ing. Zbyněk Rauš, Ing. Jiří Silvestr,
Ing. Jan Sovák, Ing. Pavel Starý, Ing. Libor Šešulka, Ing. Antonín Šimek, Ing. Vilem Uher, CSc., Ing. Josef Vlášek,
Ing. Petr Zvolánek

Redakce: Ladislava Řehounková

Podepsané články nemusí nutně vyjadřovat stanovisko vydavatele.

Redakce si vyhrazuje právo krácení příspěvků.

Foto na obálce: Vladimír Lehký

Sazba: Studio Marvil

Tiskne: Casus Direct Mail, a. s. Přetisk povolen pouze se souhlasem redakce.

(Uzávěrka příštího čísla 2. 6. 2008)

úvodní slovo

Vážené kolegyně, vážení kolegové,

situace v oboru, jaká je letos, tady nebyla od 2. světové války. Důvody jsou jednoduché a dostatečně známé: hypoteční krize v USA, větry Emma a Kirsten a pokles ceny dřevní hmoty v celosvětovém měřítku. Abychom našli řešení, jak tuto situaci zvládnout, jednáme s našimi partnery, profesními svazy i naším zakladatelem téměř denně. Zároveň řešíme paradox, že v současné situaci s ohledem na uzavřené smlouvy a indexaci budeme muset ceny navýšit i přesto, že klesají. To zřejmě povede k ještě vyšší eskalaci vztahu mezi námi a obchodními partnery.

— Z pohledu obchodního ředitele musím konstatovat, že máme uzavřeny platné rámcové smlouvy, díky nimž je zajištěna část odbytu. Dále realizujeme prodeje prostřednictvím veřejných trhů – aukce na regionální úrovni, prodej na komoditní burze, prodej regionálním odběratelům prostřednictvím Krajských ředitelství. Předcházíme problémům s odbytem dřeva z lokality OM vytipováním a tvorbou mokrých skladů, resp. balením do fólií. I přes veškeré naše snahy nás všechny v příštích měsících čekají mnohé těžké zkoušky.

— Často jsme osočováni, že zahrnujeme český trh dřevem a že to jsme my, kdo tlačí cenu dřeva dolů. Odpůrci si zřejmě vůbec neuvědomují, že dřevo, které můžeme sami obchodovat, je jen malým procentem celkově obchodované dřevní hmoty v ČR. Zároveň nikdo nevidí naše kroky, kterými se snažíme zabránit přesycení trhu dřevní hmotou. Jsme si vědomi své odpovědnosti, a proto vašim prostřednictvím vytváříme mokré sklady, suché sklady, plánujeme balení do fólií...

— Jak jsem již napsal v úvodu, dnes řešíme situaci, která v naší zemi ještě nikdy nenastala. Není se z čeho poučit a veškerá odpovědnost je na nás. Na druhou stranu, pokud tuto situaci úspěšně vyřešíme, myslím, že budeme moci být na co hrdi.

**Ing. Bedřich Foukal,
obchodní ředitel**

čeká jasaný chřadnutí?

Areál jasanu ztepilého (*Fraxinus excelsior* L.) zaujímá s výjimkou nejzazšího severu či severovýchodu téměř celou Evropu. V našich lesích je jasan ztepilý šestou nejrozšířenější dřevinou; jeho plošný podíl ve druhové skladbě činí 3,5 %.

1 2

1 Jasany dva roky po výsadbě s odumírajícími vrcholy

2 Nekrózy kůry s výraznými přechody mezi živými a odumřelými pletivy

Roste roztroušeně od nížin do horských poloh celého území České republiky (ČR), nejhojněji v planárním a kolinném stupni lužních lesů a v suťových lesích kolinného až montánního stupně.

— V pěstební praxi je dostatečně známa zvýšená citlivost jasanu k pozdním mrazům, nicméně z pohledu ochrany lesa a se zřetelem na celkový zdravotní stav našich lesů nikdy v minulosti jasaný nepatřily k problémovým dřevinám. Také z praktických hledisek pěstování lesa bývá jasan ztepilý vnímán víceméně jako dřevina „bezproblémová“. Za dílčí problém, týkající se jasanu teprve v posledních dvou desetiletích, tak lze dokonce protikladně uvést jeho spontánní rozšiřování náletem i na pozemcích, kde je to z hledisek ochrany přírody a krajiny vnímáno jako nežádoucí expanze (např. v habrových doubravách na Křivoklátsku, v Národním parku České Švýcarsko a v dalších přírodovědecky či esteticky zvláště chráněných územích).

BĚŽNĚ ZNÁMÍ BIOTIČTÍ ŠKŮDLCI A CHOROBY JASANŮ

Publikace, zabývající se problematikou zdravotního stavu lesních dřevin v ČR, uvádějí u jasanů především sporadické a většinou jen lokální napadení některými dřevokaznými houbami, virovými chorobami nebo běžnými houbovými původci listových chorob a skvrnitostí, dále četné druhy na letorostech i větvích a také

rakovinu, jejíž původce, bakterie z rodu *Pseudomonas*, je v literatuře uváděna pod různými názvy, z nichž nejběžnější bývá *Pseudomonas savastanoi* (E. F. Smith) Sievens f. sp. *fraxini* (Brown) Dowson. Stejně tak jsou uváděni i někteří hmyzí škůdci, jejichž škodlivost bývá jen úzce lokální a zpravidla s menším hospodářským dopadem.

STARŠÍ EPIZODY HYNUTÍ JASANŮ V ZAHRANIČÍ

V zahraničí byla naopak již popsána řada různých problémů, které měly širší regionální význam a které se dotýkaly zdravotního stavu jasanů či dokonce jejich hromadného hynutí. Z Velké Británie lze například zmínit epizody označované jako „ash dieback“ či „ash decline“, které ohrožovaly *Fraxinus excelsior* L. již v padesátých a osmdesátých letech minulého století. Vyznačovaly se progresivním zasycháním prýtů, větví i celých stromů, ale jejich příčina zůstala neznámá. Hlavní podezření na původce stresů tehdy směřovalo k nepříznivým abiotickým, resp. antropogenním vlivům.

— Na konci 80. let minulého století byl zdravotní stav jasanů intenzivně studován také v Nizozemsku. Choroba, nazývaná zpočátku nespecificky jako „dying of ash“ (odumírání jasanů), vyvolávala tehdy u vlastníků lesa značné obavy. Důvodem byl její rychlý vzestup a zejména její rychlé šíření v porostech 1. věkové třídy. Podrobný fytopatologický výzkum a zejména rozsáhlá terénní

šetření, uskutečněná v roce 1988, poukázala na častý výskyt houby *Verticillium dahliae* Kleb. v chřadnoucích jasaněch. Studiemi, testy i infekčními pokusy se později prokázalo, že tato houba byla hlavní příčinou odumírání jasanů ztepilých (HIEMSTRA, J. A.: *Verticillium wilt of Fraxinus excelsior*. PhD Thesis. Wageningen Agricultural University 1995. 213 s. – ISBN 90–5485–360–3). Podobně jako grafioza jilmů, vodoznaková choroba vrb či vadnutí dubů („oak wilt“) mělo toto onemocnění tracheomykózní charakter. V některých případech sice u napadených jasanů docházelo k jejich regeneraci, ale častěji naopak k jejich postupnému odumření. Nově bylo toto onemocnění označováno také jako „ash wilt disease“, resp. „essensterven“ (vadnutí jasanů).

NYNĚJŠÍ CHŘADNUTÍ JASANŮ V EVROPE

Zadáme-li dnes do internetových vyhledávačů výše uvedené cizojazyčné ekvivalenty pro hynutí či chřadnutí jasanů, lze vyhledat desítky nejrozličnějších zahraničních pramenů a zdrojů, které se problematikou zabývaly či aktuálně zabývají. Zjistíme např., že již od počátku 90. let minulého století byly vleklé problémy se zdravotním stavem jasanů a jejich nadregionálním chřadnutím v lesních porostech popisovány zejména v pobaltských zemích (nejprve v Polsku a Litvě; od poloviny 90. let v Lotyšsku a Estonsku a po roce 2000 také v jižním Finsku, ve Švédsku, Dánsku a v severovýchodním Německu).

Překvapením nicméně pro nás může být, jak velmi znepokojivé informace k tématu zdravotního stavu jasanů jsou na internetu v posledních několika letech publikovány také u našich bezprostředních sousedů, tedy v Rakousku, Polsku či ve spolkové zemi Sasko-Anhaltsko. Pozornost řady vědeckých pracovišť se v posledním období upíná také k nálezům a popisu nového druhu pravděpodobně patogenní houby *Chalara fraxinea* T. Kowalski v sousedním Polsku (KOWALSKI, T., HOLDEN-RIEDER, O.: Eine neue Pilzkrankheit an Esche in Europa. *Schweizerische Zeitschrift für Forstwesen*, 159, 2008, č. 3, s. 45–50.).

— V období od června 2007 do března 2008 byly další průkazné nálezy houby *Chalara fraxinea* Kow. oznámeny ze 13 lokalit v Rakousku (Horní a Dolní Rakousy, Štýrsko, okolí Vídně). Houba byla již předtím izolována také ve Švédsku a Litvě; dále byl v loňském roce výskyt této houby potvrzen v Německu, kde škody na jasaněch podstatně narůstají již od roku 2002.

— Zasycháním letorostů bývají postiženy nejen dospělé stromy, ale také juvenilní semenáčky ve školkách nebo nejmladší jedinci v porostech vzniklých jak výsadbami, tak z přirozeného zmlazení. Symptomaticky se onemocnění projevuje korními nekrózami, vadnutím, předčasným opadem listů a odumíráním terminálních výhonů a větví. Nápadný přitom bývá ostrý přechod mezi odumřelou a živou částí rostlinných pletiv.

Sázavské údolí

1 2 STUDIUM ROLE HOUBY *CHALARA FRAXINEA* KOW.

1 Státy, z nichž přichází varující zprávy o chřadnutí jasanu

2 Sázavské údolí – poškození vrcholů jasanu

Nakolik za současnou vlnou chřadnutí jasanů stojí houba *Chalara fraxinea* Kow., jiní biotičtí původci či abiotické vlivy a jejich synergismus, se nyní snaží zodpovědět mnohá lesnická výzkumná pracoviště. U nás k nim patří např. Ústav ochrany lesů a myslivosti LDF MZLU v Brně (Doc. Dr. Ing. Libor Jankovský), který v březnu 2008 mezi vypisovaná témata disertačních prací v oboru fyto-logie lesa zařadil i téma „Problematika chřadnutí jasanu v ČR, rozšíření a úloha *Chalara fraxinea* v ČR“.

— Ze zahraničních ústavů pak nelze neuvést vídeňský Ústav ochrany lesů, který se totožnou problematikou zabývá v Rakousku a který se zatím přiklání k názoru, že tento druh houby by neměl být interpretován jako jednoznačná a jediná příčina odumírání letorostů a větví v korunách jasanů (CECH, T. L. a HOYER-TOMICZEK, U.: Aktuelle Situation des Zurücksterbens der Esche in Österreich. *Forstschutz Aktuell*, 2007, č. 40, s. 8–10.).

— Rakouští fytopatologové na odebíraných vzorcích poškozených jasanů identifikovali také celkem běžně se vyskytující druhy *Phomopsis scobina* Höhn., *Cytophoma pruinosa* (Fr.) Höhn. a také druh *Diplodia mutila* (Fr.: Fr.) Mont. (teleomorfa *Botryosphaeria stevensii* Shoem.), který působí korní nekrózy a rakoviny i u řady jiných dřevin (u listnáčů i jehličnanů). Uvádějí, že zatím nejsou známy ani všechny spolupůsobící škodlivé faktory, ani nejsou stanoveny hlavní příčiny odumírání vrcholů jasanů. Za iniciační faktor (resp. možný stresor) nynějšího nadregionálního a rozsáhlého chřadnutí adultních jasanů, pozorovaného v Rakousku od roku 2004, pokládají mimo jiné také snížení obranyschopnosti jasanů vůči houbovým onemocněním v důsledku přísušků během klimaticky abnormálního roku 2003 (CECH, T. L.: Eschenschäden in Österreich. *Forstschutz Aktuell*, 2006, č. 37, s. 18–20).

NĚKTERÁ POZOROVÁNÍ U NÁS

Vzhledem k zeměpisné poloze ČR je předvídatelné, že problémy týkající se zdravotního stavu jasanů a popisované v posledním období ve většině okolních zemí (viz obrázek) se dříve či později dotknou i našeho území. Tento předpoklad zatím předznamenávají některá naše dílčí (lokální) pozorování, uskutečněná v průběhu loňského roku. Týkají se například nevyjasněných příčin mortality výsadby jasanu ztepilého v porostech Sázavského údolí u Výprachtic (povodí Moravské Sázavy; LČR – LS Lanškroun) a podél toku Divoké Orlice u Potštejna (LS Rychnov nad Kněžnou). V obou případech se jednalo o odumření kambia a kůry na vrcholových letorostech, vyrašených v roce 2007, a o následné vleklé odumírání částí korun i celých jedinců u jasanů v po-

rostech 1. věkového stupně, založených v různorodých stanovištních poměrech (podsadby jasanů ve vzrostlých porostech; přirozené zmlazení v okrajích lesních porostů; umělé výsadby na lesních pozemcích; zalesňování zemědělsky nevyužívaných půd apod.). Poškození jasanů se navenek projevovalo postupným zasycháním letorostů směrem od vrcholů k bázi; na kůře zasychajících prýtů byly zaznamenávány nekrotické změny, ostře ohraničené od nepoškozených pletiv. Na radiálních řezech stonků bylo patrné zahnědnutí odumřelých dřevních elementů, popř. i dřeně a dřevňových paprsků. Po kultivaci vzorků v tzv. vlhkých komůrkách byla ve spolupráci s *Lesní ochrannou službou* na poškozených pletivech identifikována přítomnost saprogenních hub z rodu *Phomopsis*, avšak samotnou jejich přítomností, ani občasným slabým výskytem hub z rodu *Verticillium* nebo *Cylindrocarpon*, nešlo relativně rychlé počáteční poškození prýtů uspokojivě vysvětlit.

POTŘEBA DALŠÍCH POZOROVÁNÍ

Rozbor nastíněné problematiky vyúsťuje v poznání, že z evropských druhů listnatých dřevin je v současné době chřadnutí jasanů hojně rozšířeným a široce diskutovaným jevem. Tento fenomén je s velmi variabilní intenzitou pozorovatelný v mnoha částech severní, západní, střední i východní Evropy. Jeho příčiny ještě nejsou jednoznačně a vyčerpávajícím způsobem objasněny. Plně lze však akceptovat názor (CECH 2006; CECH a HOYER-TOMICZEK 2007), že v poškozených lesních porostech i v lesních školkách bude ještě zapotřebí uskutečnit mnohá další šetření a podrobnější průzkumy, aby bylo možno včas podchytit všechny důležité předpoklady pro úspěšnou a zejména preventivní ochranu ohrožených jasanových porostů i pro účinné ošetřování semenáčků a sazenic, pěstovaných v lesních školkách.

— Příspěvek lze rovněž přijmout jako upozornění, abychom jasanu ztepilému, Stromu roku 2008, věnovali zvýšenou pozornost i s ohledem na jeho potenciální ohroženost novodobým chřadnutím. Je možné, že teprve po shromáždění všech jednotlivých a dílčích pozorování vyplyne skutečné měřítko, s jakým máme na problematiku aktuálního zdravotního stavu jasanů v ČR nahlížet, a nakolik se jedná o vážný, rozšířený a lesnický významný problém.

Poznámka: Příspěvek vychází z praktické realizace pověření MZe ČR Poradenská a expertní činnost v oboru lesního školkařství, umělé obnovy lesa a zalesňování a z řešení výzkumného záměru Stabilizace funkcí lesa v biotopech narušených antropogenní činností v měnících se podmínkách prostředí (MZE0002070201).

Ing. Václav Nárovec – VÚLM, v. v. i., výzk. stanice Opočno,
Ing. Jana Trejtnarová – LČR, Ing. Vlastislav Jančařík, CSc.

Lesy České republiky na Silva Regina 2008

Trio agrárních veletrhů Techago, Animal Vetex a Silva Regina proběhlo opět po dvou letech na brněnském výstavišti. Dle návštěvnosti a počtu vystavovatelů je zřejmé, že kvalita těchto veletrhů neustále stoupá.

Stále se zvyšuje počet vystavovatelů, rozšiřuje se také výstavní plocha a kvalita i pestrost doprovodného programu zaměřeného na aktuální problematiku je rovněž zárukou vzestupného trendu celkové kvality veletrhu.

— Letošní návštěvnost z Česka i zahraničí předčila očekávání. Delegace návštěvníků a odborníků ze Slovenska, Ruska, Ukrajiny, Běloruska, Bulharska, Rakouska, Chorvatska, Moldávie, Polska, Maďarska a jiných zemí proudily po celou dobu trvání veletrhu branami výstaviště do všech připravených expozic. Počet 49 zemí, odkud návštěvníci přijeli, je také rekordní.

— Veletrhy ukázaly, že vystavovatelé účastí na veletržích nejen posilovali svou image, ale letošní ročník byl pro ně komerčně velmi úspěšný. Na výstavišti se uzavíraly konkrétní obchody v nebyvalém rozsahu, některé firmy dokonce všechny vystavované stroje na místě prodaly. Nabídka mechanizace pro zemědělskou a lesnickou výrobu byla obrovská, každá firma se prezentovala

novinkami, inovovanými stroji či technologiemi. Jen na ocenění Grand Prix bylo přihlášeno 70 novinek.

— Mimořádnému zájmu se těšilo stěžejní téma doprovodného programu Biomasa jako obnovitelný zdroj energie, do něhož se zapojilo na 50 firem. „Po zkušenostech na veletrhu se chtějí podnikatelé v tomto oboru ve větším rozsahu věnovat výstavbě bioplynových stanic,“ konstatoval profesor Jan Mareček z MZLU. Přednášky k tématu biomasa probíhaly v zaplněných sálech každý den.

— V pavilonu Z, kde na veletrhu SILVA REGINA byla letos mimořádná účast zbrojařských firem, byly k vidění rarity související s lesem a myslivostí, které byly předmětem zájmu návštěvníků i médií. Lesníky a myslivce velmi dobře doplnily expozice včelařů. Před pavilonem Z firmy předváděly zpracování dřeva, nechyběly ukázky těžkých lesních mechanismů v praxi.

— V pavilonu Z měly svou expozici i Lesy České republiky, s. p. Jejím cílem bylo veřejnosti prezentovat aktivity podniku na poli podpory, ochrany a rozvoje mimoprodukčních funkcí lesa. Ukázat, že LČR mají vedle svých lesnických „produkčních“ činností ve svém programu i aktivity, které plynou z její společenské odpovědnosti: ochrana přírody, lesa, zvěře, podpora turistiky, lesnické vzdělávání a osvěta. Tento veletrh byl i zároveň první velkou akcí, kde bylo prezentováno nové logo LČR, které bude v komunikaci směrem k veřejnosti používáno.

Ing. Jaroslav Karas (podklady BVV)

Základní statistické údaje		
	2006	2008
1 zúčastněné firmy celkem	708	750
2 počet zúčastněných zemí	19	21
3 celková výstavní plocha netto v m ²	55 434	64 270
4 počet návštěvníků	78 370	cca 88 000
5 z toho odborníci v %	72	70
6 počet akreditovaných novinářů	287	290

dvě nové naučné stezky

V dubnu jsme otevřeli dvě nové naučné stezky – lesnickou naučnou stezku Sokol u Jablonného v Podještědí a lesnicko-dendrologickou stezku Lesem království u Dvora Králové nad Labem.

Kolegové z tamních lesních správ tak zúročili několika-měsíční práci na projektech, kterými chtějí veřejnosti přiblížit naši práci.

NAUČNÁ STEZKA SOKOL

Tato stezka vede po svazích vrchu Sokol nad Petrovicemi u Jablonného v Podještědí. Dvoukilometrová okružní trasa přibližuje návštěvníkům hospodaření v lesích Lužických hor. Mottem naučné stezky je: „Lesy jsme nedostali jako dědictví po předcích, ale jako půjčku od potomků.“

— Naučná stezka začíná na rozcestí u Kočičí studánky pod vrcholem Sokola. Minulost místních lesů, druhovou skladbu a péči o les včetně obnovy přirozené skladby lesa lidem přiblíží pět informačních panelů instalovaných na trase vedoucí po lesních pěšinách a cestách.

— Součástí nově otevřené naučné stezky je také kamenný pomník zdejšího lesního adjunkta Vincenta Stoye. Najdete ho poblíž Kočičí studánky. Pomník připomíná 130. výročí jeho tragické smrti. Vincenta Stoye zastřelil neznámý pytlák při výkonu jeho povolání.

STEZKA LESEM KRÁLOVSTVÍ

Lesnicko-dendrologická stezka Lesem království u Dvora Králové nad Labem je dlouhá čtyři kilometry. Sedm informačních panelů vede z Hájemství k Dětské ozdravovně a končí u přehrady Les království.

— S myšlenkou vytvořit naučnou stezku na revíru Hájemství přišel místní revírník Václav Lokvenc. „Nechtěli jsme vytvářet naučnou stezku tam, kde nechodí lidé, proto jsme využili stávající frekventovanou turistickou cestu a naše panely ji zpestřují,“ uvedl V. Lokvenc. Informační panely s lesnickou tematikou mají lidem vysvětlit procesy, které v přírodě probíhají. Zároveň je každý panel věnován jedné konkrétní dřevině, která v jeho blízkosti roste.

— Revír Hájemství u Dvora Králové nad Labem nebyl zvolen náhodou. Důvodem je přítomnost Dětské ozdravovny a tím pádem i vyšší koncentrace dětí v průběhu celého roku. „Dnešní děti nevědí, jak to chodí v přírodě. Netuší, kolik práce se skrývá za stojícími stromy v lese. Když se jich při přednáškách zeptám, jak dlouho si myslí, že roste strom v lese, tak často odpovědí – tři, čtyři roky... To odráží, že mnohé děti mladšího školního věku sice umí spoustu věcí na počítači, ale jsou úplně odtrženy od přírody,“ konstatoval pan revírník. „Aktivitami Lesů České republiky, s. p., ať to jsou přednášky v rámci lesní pedagogiky, nebo i tato naučná stezka, se jim snažíme přiblížit život v lese.“

— Součástí naučné stezky je netradiční terénní plastická mapa Krkonoš. „Královédvorsko je podhůřím Krkonoš, a tak pro nás bylo logické spojení hor a podhůří, aby děti věděly, co mají za humny,“ řekl V. Lokvenc. Významné krkonošské toky jsou pojaty jako chodníčky, po kterých děti mohou chodit a poznávat hory „zevnitř“. Tato část naučné stezky je prvkem ekologické výchovy, na kterém spolupracovala Správa Krkonošského národního parku ve Vrchlabí a finančně se podílel také Královéhradecký kraj.

— Vybudování těchto naučných stezek stálo 60 000, resp. 65 000 korun a bylo financováno v rámci „Programu 2000“.

Radek Drahný

přestavba smrčín severní Moravy

2. část

V 1. části jsem dospěl vysvětlením obnovy prosýchajících smrčín podsadbami a na holinách napodobováním sukcese až k druhové skladbě příštích porostů.

V nich považuji za jistý „nový“ prvek víceméně trvalé zastoupení části některých pionýrských dřevin, hlavně břízy a osiky. A to z vyššího podílu v obnovním cíli až do jejich mytního věku jako nadějných nositelů větší ekologické stability resilientního typu. Současně borovici lesní považuji za hlavní jehličnan.

PROSTOROVÁ VÝSTAVBA NOVÝCH POROSTŮ

Při sušší klimatické variantě s podstatně menší příměsí smrku než dosud by prostorová výstavba měla napomáhat plnit:

- a) co nejlepší hospodaření s vláhou, využívání atmosférických srážek,
- b) přispívat k produkci co nejkvalitnějšího dřeva (především borovice a cílových listnáčů),
- c) minimalizovat ochranná nebezpečí (vítr, sníh, kůrovce).

VLÁHA

Nemalý vliv na vláhový režim má mimo jiné i členitá vnitřní porostní výstavba. Pro zlepšení vláhového režimu na stanovištích s jeho častým deficitem lépe vyhovuje stupňovitá struktura než jednovrstevná s horizontálním zápojem. Holá seč zdaleka nehospodaří s vláhou nejlépe, jak se někdy předpokládá. Na holinu sice dopadne téměř 2× více srážek než na půdu pod porostem, ale tato výhoda tam rychle mizí pro dlouhotrvající vysoké teploty, vysoký výpar a proudění výsuš-

ných větrů. Stupňovitou strukturu budoucích porostů lze zakládat maloplošnou texturní mozaikou různých dřevin v podstatně delší obnovní době, než je dnes obvyklé. Jednak *podsadbami* rozpadajících se smrčín, jednak *napodobováním sukcese* na holinách, jak vyplývá z postupů uvedených v první části článku.

— V obou případech jde o *postupnou obnovu* cílových dřevin. Při podsadbách stávajících porostů tím, že se zalesňují porostní části, jak vznikají postupným rozpadem. Při napodobování sukcese tím, že se s odstupem několika desetiletí cílovými dřevinami podsazují až přípravné porosty pionýrských a jim podobných dřevin.

— Převážně se zalesňují malé porostní části, ve skupinách nebo pruzích do cca 10 arů, borovice a dub do cca 20 arů, ale s jednotlivou nebo řadovou příměsí listnaté MZD nebo pionýrskou dřevinou k pozdější náhradě cílovou MZD, např. 3 řady BO (DB) + 1 řada BR (OL).

— Smrkové zmlazení by se mělo prosazovat hloučky buku, lípy, javoru apod. po 3–5 sazenicích s rozestupy 0,5–1 m, s rozstupem mezi hloučky okolo 5 m.

— Část pionýrských dřevin se z obnovního cíle ponechává až do jejich mytního věku k podpoře resilientního typu ekologické stability.

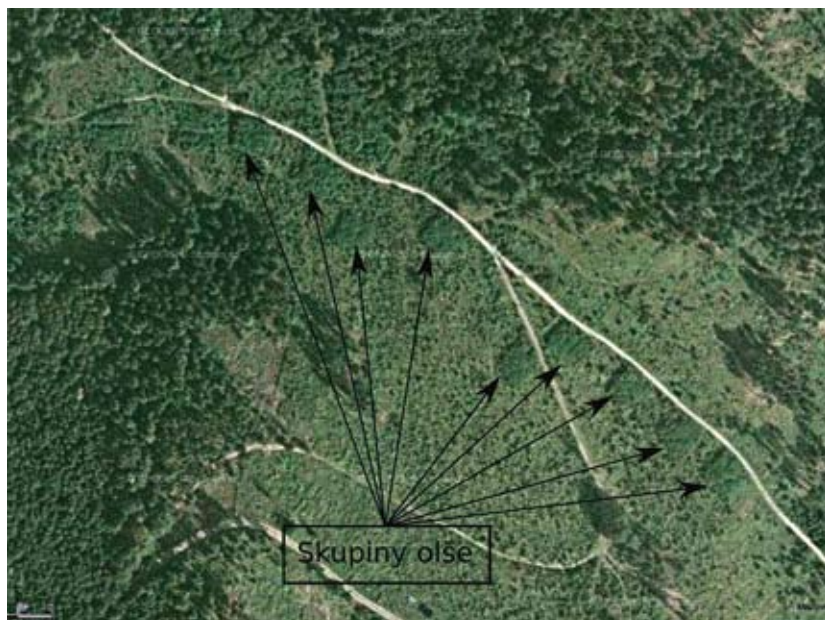
KVALITA

Z výzkumu je známo, že borovice nejlepší jakosti se získává ve výškově diferencovaných, různověkových porostech, že v rozptýleném světle malé mezery se lépe formuje než ve stejnověkových porostech od počátku s plným světelným požitkem. Příznivý vliv na to má dlouhodobý boční stín ve stupňovitém zápoji, tj. v maloplošné mozaice různých vývojových stádií borovice, a příměs břízy! Kvalitní kmenové dříví listnáčů a jedle pak poskytují semknuté, dostatečně husté nárosty a mlaziny déle (2–3 decennia) rostoucí v lehkém stínu clony mateřského nebo přípravného porostu, s pozdějším podružným, krycím porostem ve střední porostní vrstvě. Přitom jsou tam v novém porostu na první pohled nápadně jemnější větve a tedy i lepší podmínky k vyčištění kmenů. I těmto požadavkům dobře vyhovují uvedené obnovní postupy.

STABILITA A ADAPTABILITA

Pro zvýšení ekologické a statické stability nových porostů lze nacházet poučení u I. MÍCHALA (1992) – mladší porostní části se vyznačují větší, resilientní odolností (jako guma). Resilience s věkem klesá. Z toho lze odvodit, že textura lesa z různě starých, vyspělých a plošně proměnlivých částí – texturní mozaika – bude vůči selektivním škodlivým činitelům zpravidla odolnější. Je pravděpodobné, že také větší prořezání porostu dalším

Foto <http://www.mapy.cz/>

Buk se v prostředí
přípravného porostu vyvíjí
v kvalitní průběžný kmen
s tenkými větvemi
Foto Milan Košulič ml.

růstem více či méně zahradí. K tomu také směřují výsadby všech dřevin, jak je shora uvedeno jejich prostorové situování.

— K tomu doplňuji i pozoruhodný výrok K. KAŇÁKA (1988) zdůvodňující vhodnost ponechávání části pionýrských dřevin až do jejich plného mýtního věku z původního, obnovního cíle: „Pionýrské druhy lesních dřevin s rozšířenou genetickou flexibilitou preadaptované pro stále intenzivnější změny životního prostředí v čase i prostoru jsou dřevinami budoucnosti, kdy přírodní druhy a jejich genofond ztratí svou původní povahu vlivem ztraceného přírodního prostředí, v němž se po věky vyvíjely.“

K VLASTNÍMU OBNOVNÍMU POSTUPU PODSADBAMI

Ve všech smrčínách s různým stupněm soušové kalamity bez rozdílu věku nebude vhodné při nahodilých těžbách současně zakládat, až na výjimky, úmyslné obnovní prvky. Při nich by se totiž mohly náhodně odstraňovat i stromy poměrně odolnější a zbytečně by se dále porosty prořezávaly. Naopak je vhodné provádět

podsadby jednotlivých dřevin na dílčích malých plochách, jak budou postupně nahodilými těžbami vznikat. To znamená nečekat, až vzniknou větší holé plochy podle běžných měřítek teprve zalesnitelné. A to po předchozím uvážení, zda konkrétní světelná intenzita vzniklá těžebním zásahem je pro tu kterou uvažovanou dřevinu již minimálně dostačující a zda takovou po řadu dalších let při pokračujícím vývoji porostu také zůstane (zvláště v mladších porostech).

— S ohledem na zachování co *nejpřirozenější* genetické struktury cílových dřevin nového lesa je třeba co nejpečlivěji rozhodovat o sledu obnovy jednotlivých dřevin vzhledem k odhadnutému vývoji soušové kalamity. Předpokládáme zjednodušeně jedinou alternativu „rychlého“ rozpadu do 10–20 let. To znamená, že z MZD se v prvním sledu využívají jen dřeviny středních (intermediárních) vlastností, dub, lípa, jasan, habr, javor, které mohou být podsazovány při poklesu zakmenění na stupeň okolo 0,5. Pro výrazně stinné klimaxové dřeviny, buk a jedlí, se nejdříve zakládají skupinky různých přípravných dřevin z pionýrů pro pozdější doplnění MZD. A to

Na kalamitních holinách lze s výhodou využít k vytvoření mozaikovitě textury spontánně vzniklé nárosty pionýrských dřevin
Foto Milan Košulič ml.

o celkové ploše o cca 10–15 % větší v obnovním cíli než má být cílové zastoupení MZD (aby část pionýrů mohla být předržena do myšního věku). Nad tuto výměru se na všech ostatních volných místech kultivuje borovice nebo dub s přísevem či řídkým přimíšením břízy sadbou v borových částech a olše v částech s dubem, s jednotlivě vtroušeným modřínem a očekává se i pomístná přirozená obnova smrku, třeba na maloplošně připravené půdě (do 0,1 ha).

— Místa se současným poklesem zakmenění pod 0,5 již umožňují sadbu borovice i pahorkatinného typu. Čeká se, až k takovému stavu ve smrčinách samovolně dojde.

— Větší kalamitní holiny (asi od 0,3–0,5 ha) by se měly nejdříve zalesnit z větší části (30–50 %) pionýrskými dřevinami, a to ve skupinách okolo 5 arů různými druhy; zbývající plocha borovicí s přísevem nebo prosázením břízy. Borovou variantu lze nahradit dubem s olší. V obou případech se předpokládá založení podružného porostu z lípy, buku, habru buď hned, nebo až ve stadiu tyčkoviny až tyčoviny (při použití jedle vždy zpožděně).

— Technickotechnologická složka podsadeb musí zajistit minimalizaci jejich poškozování těžbou a vyklizováním dřeva, stejně jako stávajících porostů. Základem toho musí být včasné rozčlenění porostů přibližovacími linkami s rozestupy podle typu mechanizačního prostředku pro vyklizování dřeva. Poté důsledně vyžadovat při těžbě i přibližování technologickou kázeň.

— Po každém těžebním zásahu následuje úvaha, zda lze zahájit podsadbou, pro které dřeviny již vyhovuje dosažený stupeň světelnosti.

— Minimální plocha jednoho podsazovaného místa měla být asi 3 ary. Každé je třeba předem identifikovat sloupkem s tabulkou se stručnými zadávacími údaji a přibližně přesným zákresem do situační pracovní porostní mapy. Pracovní náčrty musí dostat každá zalesňovací pracovní skupina.

— Plánují se plné hektarové počty sazenic bez jakékoliv redukce kromě redukce podle procent zastoupení dřevin v obnovním cíli.

OCHRANA OBNOVY PROTI ŠKODÁM ZVĚŘÍ

Jde o zásadní problém. Bez jeho vyřešení nemůže být přestavba tamních smrčin úspěšná a bude stát zbytečně obrovské náklady. Okamžitá opatření by měla podle mne zahrnovat zavedení profesionálních lovců, zásadní změny způsobů lovu, které by jej usnadnily, a všechny druhy spárkaté zvěře lovit, lovit a lovit, až škody zvěří klesnou aspoň na 20 % poškozených jedinců jakékoliv obnovy. Než se tak stane – oplocovat a oplocovat... Ve smlouvách o pronájmu honiteb by měl být výslovně uveden termín dosažení únosných škod s tím, že při jeho nesplnění se smlouva zruší. Za postupný cíl považují pro dotčenou oblast oborní chov všech druhů spárkaté zvěře kromě srnčí a dočasné vyloučení jejich volných chovů. S tímto podnětem by lesníci oblasti měli vystoupit s podporou svého generálního ředitelství i místně příslušné SSL, přesvědčit o potřebnosti takového kroku i média a veřejnost, a to navzdory všem potížím, které budou tento úmysl doprovázet.

ZÁVĚR

Současný stav severomoravských smrčin by se měl využít k jejich úplné přestavbě. K ní by mělo docházet současně s kalamitními těžbami v porostech každého věku, jednak podsadbami, jednak napodobováním sukcese počínaje výměrou holin cca 0,3–0,5 ha při jejich náhodném vzniku. Využívání stínu – polostínu pro všechny cílové dřeviny by mělo být základním pravidlem všech obnovních úmyslů přestavby smrčin. A to z genetického, pěstebněekologického i hospodářského důvodu. Kalamitní těžby by neměly přecházet, až na výjimky, v holosečnou obnovu.

— Bez skutečně důrazného vyřešení škod zvěří jsou všechna zde uvažovaná doporučení „marná“. Jsem si vědom těžkostí a složitostí obnovy předmětných porostů v samotném průběhu kalamity i extrémního zatížení lesního personálu. Z pohledu budoucích osudů lesa dané oblasti však jiné řešení nevidím.

„Den lesní techniky 2008“ pozvánka

Lesy České republiky, s. p., Lesní závod Kladská se sídlem v Lázních Kynžvart

pořádají dne 18. 6. 2008

u obce Lazy cca 8 km od Lázní Kynžvart na silnici III. tř. 212

již po desáté výstavu s ukázkami práce lesní techniky

„Den lesní techniky“.

Jedná se o výstavu a předvedení nářadí, nástrojů, pracovních a ochranných pomůcek, strojů a dopravních prostředků pro práce v lese od pěstební činnosti přes ochranu lesa až po těžbu, přibližování a odvoz z lesa.

Akce je pořádána v krásném prostředí chráněné krajinné oblasti Slavkovského lesa.

Devátého ročníku se v minulém roce zúčastnilo 45 obchodních a výrobních firem z celé České republiky.

Na letošní ročník je přihlášeno více než 50 vystavovatelů.

Slavnostní zahájení proběhne v 8 hodin 20 minut a od 8.30 budou zahájeny první série ukázek.

Předpokládaný konec celé akce je v 15 hodin.

Případné informace podám na mobilním telefonu 724 523 423, na pevné lince 354 691 337 každý pracovní den od 7.00 hod. do 14.00 hod., nebo na e-mailové adrese veprek.lz9@lesycr.cz

Občerstvení bude zajištěno po celou dobu akce. Vstup je zdarma.

Těšíme se na Vaši návštěvu.

Miroslav Vepřek, mechanizátor LZ Kladská

Rešovské vodopády – údolí řvoucích vod

Více než čtyřicet procent lesů, které obhospodařuje státní podnik Lesy České republiky, leží v územích, jež jsou nějakým způsobem chráněna, ať už v rámci evropské soustavy Natura 2000, nebo podle zákona o ochraně přírody. Lesníci, vedeni tradiční stavovskou ctí a snahou o zachování přírodního bohatství pro příští generace, věnují péči o tato území mimořádnou pozornost. Pojďme se do jedné takové přírodní rezervace společně podívat...

V porostech na příkrých svazích je poměrně hojně zastoupena jedle

Tentokrát vlastně ani nejde o přírodní rezervaci, protože Rešovské vodopády jsou vyhlášeny jako národní přírodní památka. Ale účel zůstává stejný – chránit jedinečnou lokalitu před zničením. Mohlo by se zdát, že skalní průrva s burácejícími vodopády je nezníčitelná, ale v době, kdy se z krajiny ztrácejí celé kopce a vesnice či městečka mizí pod hladinou přehradních nádrží, není nemožné vůbec nic...

NÁRODNÍ PŘÍRODNÍ PAMÁTKA REŠOVSKÉ VODOPÁDY

Místo: Údolí říčky Huntavy asi 6 km JZ od Rýmařova

Katastrální území: Rešov, Ruda u Rýmařova

Výměra: 71,61 ha, z toho 46,54 ha ve správě LČR

Nadmořská výška: 395–559 m nad mořem

Datum vyhlášení: 25. 10. 1989 na podkladě výnosu z 26. 4. 1966

Předmět ochrany: Geomorfologicky zajímavá údolí Tvrdkovského potoka a říčky Huntavy s peřejemi a vo-

dopády a přirozené lesní porosty na okolních skalách a sutích

Správce rezervace: CHKO Jeseníky

Organizační jednotka LČR: LS Janovice, Krajské ředitelství Frýdek-Místek

Národní přírodní památka Rešovské vodopády zahrnuje okolí soutoku Tvrdkovského potoka s říčkou Huntavou a romantické skalnaté údolí s peřejemi a vodopády pod soutokem. Nejvyšší bod území leží na ostrohu nad soutokem, kde jsou dodnes patrné zbytky dávno zaniklého středověkého hradu – příkop, valy a náznaky hradeb. Nejnížší bod území je v místě, kde ho opouští Huntava, kousek pod Fialovým mlýnem. Údolí Huntavy je velmi členité a romantické. Skalní útvary dosahují výšek kolem 20 metrů, největší je Soví skála s 32 metry výšky. Ojedinělým tvarem je puklinová jeskyně ve střední části chráněného území. Je 3,5 m hluboká, 3 m široká a 4 m vysoká. Geomorfologicky nejcenějším úsekem údolí Huntavy je 200 metrů dlouhá skalní soutěska s peřejemi, vodopády, tůňkami a vývážišti. Převýšení tohoto úseku činí asi 50 metrů, větší stupeň Rešovských vodopádů je vysoký přibližně 10 metrů, v tom menším padá voda z výšky asi čtyř metrů.

GEOLOGICKÉ POMĚRY

Soutěska vznikla v místech, kde si Huntava po celé čtvrtohory razila cestu protáhlým čočkovitým tělesem neobyčejně tvrdé a odolné horniny zvané porfyroid. Původně šlo o vulkanickou horninu s vysokým obsahem oxidu křemičitého. Při horotvorném tlaku během hercynského vrásnění hornina slabě metamorfovala a celkovým prokřemeněním se zvýšila její tvrdost. Zároveň získala břidličnatou strukturu, která se projevuje odlučností podél pravidelných rovných ploch. Po jedné z těchto ploch stéká voda hlavního stupně rešovské kaskády. U nejvyššího Rešovského vodopádu je také nejlépe vidět strmě vyvrášená „hráz“ porfyroidního tělesa. Porfyroidy jsou místy prostoupeny křemičitými žilami, které občas ve skalních stěnách vytvářejí bizarně klikaté kresby.

— Na některých místech vykazuje hornina zvýšené zastoupení magnetitu ve formě pouhým okem viditelných krystalů. Na odvalech v údolním svahu asi 50 metrů východně od vodopádu jsou patrné stopy po těžbě, ke které zde v průběhu historie docházelo.

PŘÍRODNÍ PODMÍNKY

Původně bylo celé území NPP zařazeno do 5. lesního vegetačního stupně (jedlobukového). V roce 1996 však

Rešovský vodopád s lávkou

bylo přeřazeno o stupeň níž do 4. (bukového) stupně. Důvodem byl poměrně hojný výskyt buku, habru, lípy a javoru mléče, tedy dřevin indikujících 4. vegetační stupeň.

— Nejvíce je zastoupen soubor lesních typů 4S – svěží bučina (26 %), dále 4B – bohatá bučina (19 %) a 4K – kyselá bučina (17 %). Poměrně vysoký podíl plochy připadá na extrémní typy 5J – suťová javorina a 4Y – skeletová bučina. Dohromady zaujímají kolem 16 % plochy celého území Národní přírodní památky Rešovské vodopády.

— V hlubokých terénních zářezech dochází ke zvratu vegetačních pásem. Voda Huntavy ochlazuje a zvlhčuje nejnižší polohy soutěsky, takže se zde vyvíjejí společenstva typická pro vyšší horské polohy. Vzhůru po svahu pak zchlazovací efekt mizí a rostou zde teplomilnější druhy typické pro nižší polohy. V úpatních biotopech Rešovských vodopádů se tak vytvořil 5. lesní vegetační stupeň, v němž je přirozeně zastoupen i smrk.

DŘEVINNÁ SKLADBA LESA

Na ploše chráněného území je zdaleka nejvíce zastoupenou dřevinou smrk ztepilý (56,3 %). Jak již bylo řečeno, jeho výskyt je v určité příměsi přirozený v údolních biotopech ochlazovaných proudící říční vodou. Ve vyšších polohách svahů je podle plánu péče „do značné míry dřevinou zavlečenou, avšak dobře přirůstající a s tvárnými kmeny“. Smrk se velmi dobře přirozeně zmlazuje, ale jeho zastoupení v dřevinné skladbě je neúměrně vysoké.

— Co do četnosti výskytu je na druhém místě jedle bělokorá. V dřevinné skladbě je zastoupena téměř 16 procenty. Třetí dřevinou v tomto pomyslném pořadí je buk lesní s více než 9 procenty a čtvrtou modřín opadavý, kterému v dřevinné skladbě připadá 7,7 procenta. Z žádoucích dřevin následuje ještě javor klen (2,5 %). Zastoupeny jsou dvě borovice – lesní (3,1 %) a vejmutovka (2 %). Obě jsou, stejně jako přimíšená douglaska, na daných stanovištích nepůvodní.

Boží muka na Hochwaldu
Foto Ing. Lukáš Vala

VLIVY LIDSKÉ ČINNOSTI

Nejdůležitější aktivitou, která ovlivňuje chráněné území, je turistika. Vodopády jsou turistickou atrakcí už od poloviny 30. let minulého století. Tehdy se provozovala bez jakéhokoli technického vybavení. Dnes je průchod soutěskou kolem vodopádů usnadněn dřevěnými „schodišti“ z půlkuláčů, takže je poměrně bezpečný. Na druhou stranu je nutné schody a zejména jejich zábradlí každoročně opravovat.

— Prudké kamenité svahy údolí příliš nelákají k chůzi mimo cesty, přesto plán péče sešlap půdy mimo turistické trasy uvádí jako jeden z negativních vlivů turistiky. Dalším je hromadění odpadků kolem cest a zvýšené nebezpečí požáru v obdobích sucha. „Víme o dvou místech, kde jsou rok co rok zakládána ohniště, která ve spolupráci s AOPK na jaře vždy asanujeme,“ říká k tomu lesní správce LS Janovice Ing. Pavel Koždoň. „Když je sucho, musíme Rešovským vodopádům věnovat zvýšenou pozornost a upozorňovat turisty na riziko požáru. Ale pravda je, že tam, pokud vím, ještě nehořelo. V poslední době určitě ne.“

— Nepřístupnost porostů je výhodná i z přírodovědného hlediska. Plán péče uvádí, že „15 % území je zcela nepřístupno a dalších asi 20 % velmi obtížně přístupno pro lesní přibližovací techniku. ... Lesní porosty těchto částí byly obhospodařovány s malou intenzitou, příp. vytěžená hmota zde byla ponechána u pařezu. Tím si na druhé straně porosty zachovaly přírodě blízký vzhled.“ Lesníkům ovšem přináší drobné problémy i ponechání padlých nebo smýcených kmenů v porostu, protože jsou s ním spojené vícenáklady na asanaci hmoty proti kůrovci. Ty nesou na bedrech Lesy České republiky.

FAUNA A FLÓRA

Ačkoliv hlavním předmětem ochrany je geomorfologie údolí Huntavy a přilehlé lesní porosty, není území nezajímavé ani po stránce botanické a zoologické. V bylinném patře patří k nejzajímavějším rostlinám zapalice žlutuchovitá (*Isopyrum thalictroides*), kopytník evropský (*Asarum europaeum*), samorostlík klasnatý (*Actaea spicata*), pitulník horský (*Galeobdolon montanum*) a kokořík mnohokvětý (*Polygonatum multiflorum*). Samozřejmostí je také výskyt nejrůznějších druhů kapradin, například vzácné kapradi podobné (*Dryopteris expansa*). V roce 1993 zde Duda popsal výskyt vzácného lišejníku rodu *Peltigera* a mechu *Isoetes myosurroides* Brid. var. *rivulare* Limpr.

— Z oblasti fauny jsou zajímavé nálezy dvoukřídlého hmyzu – vzácného horského druhu muchničky (*Simulium tuberosum*), dále bahnomilek *Dactylolabis subdilata* z čeledi *Limonidae* (nejníže položená lokalita tohoto jesenického endemitu) a *Euphyllidorea aperta* (jediný známý výskyt na Moravě). V roce 1975 tu Mácha našel zástupce měkýšů *Clusilia parvula*. Podle Agentury ochrany přírody a krajiny ČR obývá okraj chráněného území dosti početná populace kriticky ohroženého motýla jasoně dymníkového (*Parnassius mnemosyne*).

— Výskyt obratlovců nebyl v lokalitě zkoumán. Plán péče sice udává, že zde hnízdí čáp černý (*Ciconia nigra*), ale ten podle informace revírníka Antonína Sýkory přesídlil mimo chráněné území.

CO S LESNÍMI POROSTY?

Je jasné, že opatření plánu péče se týkají především nakládání s lesními porosty. Pokud jde o samotné

vodopády, ukládá pouze trvalou údržbu a obnovu lávek, mostků a žebříků, v průběhu vrcholné sezony důslednou strážní a pořádkovou službu, a také údržbu a zkvalitňování informačního systému. Dvě nebo tři víceméně proklamativní opatření se týkají čistoty vody v Tvrdkovském potoce a Huntavě a zbytek už je zaměřen na hospodaření v lesích.

— Cílem je „dosáhnout postupně ekologicky stabilního lesa zejména změnou druhové skladby dřevin vnášením většího podílu jedle bělokoré, buku lesního a obou javorů, příp. modřinu opadavého“. Zastoupení smrku by v konečné fázi mělo být sníženo ze současných 56 na zhruba 40 procent. Výhodou je, že jedle i buk se v chráněném území velmi dobře zmlazují. Tam, kde zmlazení chybí, vnáší se do porostu podsadbami. Samozřejmě jsou nátěry podsadeb proti okusu zvěří. Naštěstí zde nejsou mufloni ani vysoká. Srnčí zvěř není nijak výrazně přemnožena, takže není nutné oplocování ani individuální ochrana.

— Plán péče ukládá podrostní způsob hospodaření a zakazuje holoseče. Úzké náseky na výšku stromu povoluje jenom v případě urychlené obnovy nekvalitních porostních skupin a při výsadbě modřinu. Veškeré zásahy, které nejsou předepsány plánem péče, podléhají schválení ochranářů. K přibližování dřeva jsou v intencích plánu péče využívány koňské potahy, těžká přibližovací technika jen výjimečně. V nepřístupných lokalitách je dřevní hmota ponechávána u pařezu a asanována proti kůrovci.

— „Myslím, že se nám opatření stanovená plánem péče daří plnit,“ říká lesní správce Ing. Pavel Koždoň. „Někdy je sice dost těžké rozhodnout, jestli hmotu dostat ven,

nebo ji ponechat na místě, ale v porovnání s problémy, které se občas vyskytnou jinde, je to maličkost. Také spolupráce s CHKO je bezproblémová, i když ochranáři mívají někdy sklon k netrpělivosti. Ale myslím, že i oni chápou, že převést smrčinu na bučinu nejde ze dne na den.“

Hrad Sovinec

JANOVICE A HARRACHOVÉ

Lesní správa sídlí na zámku v Janovicích, který nechal postavit majitel panství Petr ze Žerotína někdy v letech 1520–1530. Sňatkem v roce 1721 získali panství Harrachové a drželi ho až do roku 1937, do smrti Františka Arnošta, posledního mužského potomka této harrachovské větve. Velkostatek zdědila jeho dcera Anna Marie provdaná za šlechtice s pozoruhodným jménem František Zikmund Rosta-Forgách de Bárkócz. Manželé však na zámku dlouho nepobyli, protože jim byl v roce 1945 zkonfiskován.

— Vraťme se ale k Františku Arnoštu Harrachovi (1870–1937). Byl to pozoruhodný člověk – významný zemědělský, rybníkářský a především lesnický odborník. Byl Maltézským rytířem a stál za vznikem a činností mnoha spolků, které předběhly svou dobu, např. Spolku pro povznesení Albánie, Rakouské ligy proti obchodu se ženami, účastnil se práce spolku Velehrad i Spolku na podporu chudých studentů, pomáhal Hlaholu, Sokolu i Orlu. Napsal několik sbírek lyrické poezie, divadelních her a cestopisů. V letech 1909–1914 byl poslancem Moravského zemského sněmu. V roce 1929 mu za charitativní činnost udělil Řád sv. Silvestra sám papež Pius XI. a na sklonku života byl jmenován řádným členem Československé zemědělské akademie.

1 2

1 Malá kalvárie na Křížovém vrchu u Rudy

2 Křížová cesta v Rudě

— Tento vzácný muž byl aktérem příhody, která sama o sobě je svědkem jeho výjimečnosti. Jednoho dne, bylo to někdy kolem roku 1900, se vypravil do svého lesa ne-daleko zámku, do končin zvaných Hochwald. Tam vyrušil pytláka, který se natolik polekal, že vypálil hraběti do prsou ránu ze své brokovnice. Naštěstí z bezprostřední blízkosti, takže broky měly ještě malý rozptyl a zastavila je Harrachova náprsní taška. Hrabě pytlákovi zostra vynadal, pak vyndal rozstřílenou peněženku a podal ji pytlákovi se slovy, ať si koupí, co potřebuje, ale ať už se víckrát v jeho lese ani neukáže. Stíhání neznámého muže odmítl. Na znamení díků však na místě, kde zá-zrakem přežil napadení střelnou zbraní, nechal postavit boží muka. Ta stojí na místě dodnes.

KŘÍŽOVÝ VRCH U RUDY

Podobná příhoda stála u zrodu dalšího pozoruhodného místa. Za horským hřebenem JZ od Rešova leží starobylá obec Ruda. Vznikla ve 13. století, a jak napovídá jméno, v jejím okolí se s úspěchem těžila zlatá, stříbrná a železná ruda. Dokonce zde byly postaveny železářny, jejichž provoz byl ukončen až v roce 1795. Železná ruda se však těžila ještě dalších 60 let, až do roku 1855.

— Někdy v polovině 18. století jel poblíž Rudy ve svém kočáře uničovský rychtář Georg Greschlsberger. Snad se mu splášli koně, snad ulomilo kolo, jisté však je, že se i s vozem zřítil do blíže neurčené rokle. Kupodivu přežil, ale pád to musel být hrůzostrašný, protože jako poděkování Bohu za svou záchranu nechal rychtář v Rudě postavit hned celý kostel. Byl vybudován v letech 1756–1758 v barokním slohu a zasvěcen Panně Marii Sněžné.

— Buď byl rychtářův vděk tak bezmezný, nebo se mu v Rudě zalíbilo, ale nezůstal jen u stavby kostela. Nedlouho po jeho dokončení, už v roce 1760, nechal od kostela na nedaleký Křížový vrch (589 m n. m.) vztýčit čtrnáct barokních zastavení křížové cesty, včetně toho dvanáctého tvořeného tzv. Malou Kalvárií, sousoším Krista na kříži, u jehož paty truchlí Marie, Jan Evangelista a Máří Magdaléna. Každé zastavení je věnováno jednou rodinou, jejíž jméno je uvedeno na zadní straně plastiky. Z Křížového vrchu je za dobré viditelnosti nádherný rozhled kolem dokola, jak na rovinu Hané, tak na horstvo Kralického Sněžníku, Nízký Jeseník, Hrubý Jeseník s vyhlídkovou věží na Pradědu (1492 m n. m.) a další pahorkatiny v blízkém i dalekém okolí. Z iniciativy uničovského rychtáře tak vzniklo místo, které známý český fotograf Jindřich Štreit, občan nedalekého Sovince, považuje za nejkrásnější v Evropě.

— S tímto malebným a tajemným vrchem jsou spojeny i různé zvěsti o zázracích a pověstí. Jedna z nich například tvrdí, že vždy o Květné neděli se nad Křížových vrchem, v místě, kde předchází noc zářil Velký vůz, protrhne obloha a na malou chvíli se ukáže stříbrná spirála jako symbol zrození, vývoje a růstu. Kdo spirálu spatří, bude obdařen nesmírnou energií a vnitřní silou.

SOVINEC

Zvláštním fenoménem podhůří Hrubého Jeseníku je Sovinec. Nad stejnojmennou obcí se tyčí mohutný hrad, který počátkem 14. století založil starý moravský rod Hrutoviců. Na přelomu 15. a 16. století za Jana Pňovského ze Sovince byl hrad přestavěn ve stylu pozdní gotiky a rozšířen. Po bělohorské porážce se dostal do vlastnictví Řádu německých rytířů, kterým až na švédskou epizodu v průběhu třicetileté války zůstal do roku 1939, kdy byl řád v Německu zrušen. Ve druhé polovině 19. století byl na hradě zřízen řádový seminář, v letech 1867–1896 zde měla pronajaty prostory dokonce Moravskoslezská lesnická škola.

— Za druhé světové války byli na hradě internováni váleční zajatci, především francouzští důstojníci, ale také 20 polských a 10 francouzských vojáků. Po roce 1945 byl Sovinec zestátněn a vězni propuštěni. Na hradě po nich zůstaly nástěnné malby členěné podle jednotlivých oblastí Francie, odkud autoři maleb pocházeli. Malby přežily dokonce požár zámku v roce 1985.

— Od přelomu 70. a 80. let minulého století se začal Sovinec stávat kulturním fenoménem. Již zmíněný fotograf Jindřich Štreit, který od 10 let bydlel v nedalekém Těchanově a působil nějaký čas v Sovinci i jako ředitel školy, zde začal pořádat výstavy, koncerty a divadelní představení. Dodnes na Sovinci každoročně probíhají nejrůznější kulturní akce, zejména vystoupení skupin historického šermu, divadelních souborů a hudebníků a prezentace tradičních řemesel. Konají se zde také výstavy, koncerty, výtvarné prezentace apod.

LIDÉ A KONTURY DĚJIN

Celá popisovaná oblast patřila do Sudet a její původní obyvatelstvo bylo až na výjimky po válce odsunuto. Dodnes o tom svědčí třeba skrovné zbytky dávno opuštěných stavení pod Fialovým mlýnem u Rešovských vodopádů. Paměť dnešních obyvatel tohoto kraje na úpatí Jeseníků tedy není zakořeněna příliš hluboko do historie. Přesto zůstaly kontury místních dějin nesmazány, o kontinuitě přírodních dějů ani nemluvě. Doufám, že je to zřejmé i z tohoto textu.

lesy jižní Moravy očima slovenských lesníků

Tradice vzájemných setkání českých a slovenských lesníků pokračuje. V dřívější době jezdili na obě strany Karpat pro sazenice, součásti lesnických strojů, na dřevorubecké soutěže a za výměnou zkušeností, nyní na to navázaly tematické zájezdy.

— V dubnu letošního roku k nám na pozvání odboru OMPR Ředitelství LČR, s. p., Krajského ředitelství LČR v Brně, Lesního závodu Židlochovice, Biosférické rezervace Dolní Morava a Školního lesního podniku Masarykův les Křtiny přijeli všichni pracovníci redakce podnikového časopisu Lesů Slovenské republiky, s. p., LESNÍK.

— Příležitostí k jejich návštěvě jižní Moravy ve dnech 7.–9. dubna se stala lesnická, dřevařská a myslivecká výstava Silva Regina na Výstavišti v Brně. Z Generálního ředitelství LSR v Banské Bystrici přijeli vedoucí odboru komunikace a PR tiskový mluvčí LSR Mgr. Peter Gogola, Ing. Ján Mičovský, CSc., spoluautor Lesnického skanzenu v Čierném Balogu, a Ing. Jozef Marko, který v roce 1989 absolvoval brněnskou lesnickou fakultu. Na výstavě v Brně se v expozici LČR setkali s náměstkem ministra zemědělství ČR pro lesní hospodářství Ing. Karlem Trůblem, poradcem generálního ředitele LČR doc. Ing. Vladimírem Slonkem, CSc., ředitelem Krajského ředitelství LČR v Brně Ing. Josefem Svobodou a pracovníkem odboru OMPR Ředitelství LČR v Hradci Králové Ing. Jaroslavem Karasem. Po návštěvě kolegů v expozici Lesů Slovenské republiky následoval pestrý lesnicko-poznávací program. K jeho součástí se slovenští kolegové vyjadřovali takto:

Peter Gogola: „První den mne zaujala spolupráce Krajského ředitelství LČR v Brně a Lesní správy Náměšť nad Oslavou s kastelánem hradu Veveří Petrem Fedorem. Vybudování bezpečné cesty, studánky a dřevěného mostu s přístřešky na trase od přístaviště lodí ke hradu je inspirující. Z hradu jsou kouzelné výhledy na lesy LS Černá Hora a Náměšť. Aktivita lesníků v rekreační oblasti Brněnské přehrady jsou tou nejlepší propagací lesnictví. Rád se sem přijedu podívat, až se kastelánovi a lesníkům podaří upravit historické lesní vycházkové stezky v lesích Mrštíkova Pohádky Máje.“

Ján Mičovský: „Kraj pod Pálavou, tedy území, které obhospodařuje Lesní závod Židlochovice, má v sobě velké kouzlo. Myslím ale, že lesnické hospodaření zde není jednoduché. Zde kraluje dub, zajímavé jsou způsoby jeho pěstování, například v obnovních blocích. Lesníci zde spojují lesnictví s myslivostí, vodním hospodářstvím a rekreačními funkcemi lesů, s tvorbou krajiny, která by měla být přívětivá pro život místních obyvatel. Jak nám řekl ředitel Biosférické rezervace Dolní Morava Ing. Jan Vybíral, CSc., není možné nadřazovat ani ochranu přírody, ani lesnictví, rekreaci a další funkce tohoto kraje, ale je potřeba vytvořit jednotný systém, ve kterém budou na sebe tyto zmíněné součásti navazovat. Na mne zapůsobil mohutné třístaleté duby na loukách kolem Pohanska, jeden z nejstarších habrů na světě i kraj na

soutoku řek Moravy a Dyje na trojmezí Moravy, Slovenska a Rakouska. Rád někdy navštívím i Lednicko-valtický areál.“

Jozef Marko: „Jako absolvent brněnské lesnické fakulty jsem se těšil na setkání s profesorem Vladimírem Tesářem a na místa, kde v lesích probíhala praktická cvičení. Poznal jsem místa v okolí Resslovy hájenky na poleší Bílovice. Příjemně mne překvapil lesní odpočinkový areál s jezírkem nad Janáčkovou studánkou. Na ŠLP se mi líbí vzorně obhospodařované lesy, udržované lesní cesty a péče o lesní prostředí. Lesní estetické palouky pro odpočinek návštěvníků lesa, studánky a památníky významným lesníkům Lesnický Slavín a péče o ně nemají nikde obdobu. Zlatým hřebem našeho programu na ŠLP byl památník Stromům v arboretu Řícmanice. Děkujeme za zajímavé informace znalci křtinských lesů Ing. Jiřímu Truhlářovi, CSc.“

— Pobyť slovenských kolegů se vydařil i díky krásnému ubytování na lovecké chatě v oboře Bulhary a péči a pohostinnosti pracovníků LZ Židlochovice pod vedením ředitele Ing. Tomáše Blahy.

Slovenští kolegové na soutoku Moravy a Dyje

Janovice – pýcha Harrachů

Navštívili jsme jednu z lesních správ, která sídlí v historické budově, abychom na sebe nechali dýchnout kouzlo dějin, ale i zjistili, co obnáší starost o takovýto objekt.

Pohled do janovického areálu

Zámek Janovice se nachází při silnici z Rýmařova na Velké Losiny. Vlastní dvouposchodová budova zámku má dva trakty a svým nádvořím je otevřena k jihovýchodu. Před východní částí vlastního zámeckého objektu stojí dvě rozsáhlé budovy, které dříve tvořily součást hospodářského areálu zámku Janovice: bývalý zámecký pivovar a bývalé sídlo janovického velkostatku, dnes sídlo lesní správy Janovice. Mezi těmito objekty se nalézá jedna z dvou bran do areálu.

HISTORICKÝ VÝVOJ JANOVIC

Žerotínové zde postavili na počátku 16. století nevelkou tvrz, jejich hlavním sídlem však byl šumperský zámek. Místem trvalého pobytu majitelů se stal až

v druhé polovině 16. století za Hoffmanů z Grünbühl, kteří tvrz renesančně upravili. V roce 1663 byl povolán do Janovic stavitel A. Cannnevala a upravil nynější východní část v barokní stylu. Nejvýznamnější majitelé panství byli Harrachové. Ti z Janovic vytvořili význačné hospodářské středisko, v letech 1763–1765 byl původní objekt přístavbou dvoupatrové dvoukřídlé části s nárožní okrouhlou věží rozšířen v zámek. Harrachové jej vlastnili až do roku 1945. V rámci vysoušení okolních bažin byl za zámek založen zámecký park o rozloze přes 2 ha.

— A teď se už vrátíme do současnosti, ke které nám laskavě poskytl informace a fotodokumentaci pan Ing. Lukáš Vala.

BUDOVA LS JANOVICE

Jedná se o dvoupodlažní objekt obdélníkového půdorysu o rozměrech cca 45 × 15 m, ke které jsou připojeny dvě schodišťové přístavby. Ty jsou kryty valbovými střechami, spojenými se sedlovou střechou hlavního traktu úžlabím. Celková výška budovy je 16 m.

STAVEBNÍ OPRAVY A REKONSTRUKCE LS

ROK 2007: dvě důležité akce v celkové hodnotě téměř 4 mil. Kč

Stavební opravy střechy LS Janovice

Střecha lesní správy se nacházela před opravou v havarijním stavu. Docházelo k zatékání do objektu. Krov střechy a některé stropní trámy byly napadeny červotoči, houbami z čeledi konioforovitých (zejména Dřevomorkou domácí), dále pak kornatcovitých a chořovitých. Na základě požadavků CHKO a památkářů byla původní nefunkční azbestová krytina vyměněna za černošedé šablony Dakora a klempířské zkorodované prvky byly zhotoveny také z černošedého plechu. V hřebenu nad štítem budovy byl vyměněn původní poškozený ukazatel světových stran. Nejnáročnější byly výměny napadených a poškozených dřevěných prvků ve složité vaznicové soustavě krovu a sanace všech dřevěných částí a částečně také zdiva. Každý trám měl jiný profil, proto musely být trámy naměřeny a objednány individuálně dle skutečných rozměrů.

Rekonstrukce odvodnění budovy a stavba kanalizační přípojky

Původní drenáž a odvodnění budovy z vyskládaných kamenů byla již natolik poškozena, že nebylo možné ji vyčistit. Voda stékala svody ze střechy k základům budovy a spolu se vztlínající vlhkostí narušila v některých místech obvodové zdi široké 100 cm až z 1/3. Rekonstrukce spočívala ve vybudování nové drenáže základů, která byla napojena spolu se svody do nové dešťové kanalizace z PVC. Pro svedení vody do přílehlého toku nebylo nutné řešit protlak pod obecní komunikací, ale stačilo pročištění původního odvodnění budov.

— Dokončení prací by mělo proběhnout v květnu 2008.

— V roce 2007 byl objekt napojen na veřejnou kanalizaci.

ROK 2004: Oprava části vlhkých podlah v přízemí

V tomto roce byla provedena oprava části podlah v přízemí a jejich odvětrání do nepoužívaných komínů.

ROKY 2002–2003: Stavební opravy a úpravy druhého podlaží

V této době se LS přestěhovala z přízemí do patra a byly

provedeny opravy WC, kuchyňky, osvětlení, podlah a PC sítě.

Rekonstrukce vytápění a ústředního topení

Zastaralý kotel na tuhá paliva a ústřední topení byly před opravou v havarijním stavu. V kotelně byl instalován moderní kotel na biomasu s kontejnerem o objemu 21 m³ a poloautomatickým ovládáním, dále byly provedeny nové rozvody a výměna starých radiátorů.

PLÁNY DO BUDOUČNA

V letošním roce by měly být nahrazeny staré nevyhovující vchodové dvoukřídlé dveře s nadsvětlíkem přesnou kopií dubových dveří, které se dochovaly v budově Janovického zámku. Pokud to finance umožní, bude provedena oprava toalety v přízemí.

— V letech 2009 a 2010 je záměrem LS provést opravu fasády, oken a rekonstrukci příjezdové komunikace za lesní správou. V současnosti LS odkupuje pozemek před budovou od soukromého vlastníka. Po vyřešení majetkových vztahů s pozemky zamýšlí LS provést obnovu Zámeckého parčíku okolo budovy dle dobových fotografií a opravu vstupní brány a strážního domku.

— Údržba budov je práce nikdy nekončící, ale v Janovicích se s tímto úkolem vypořádávají se ctí, a bude to tak jistě i v budoucnu.

Ladislava Řehounková

1 2
3

1 Zdivo narušené vlhkostí

2 Napadené stropní trámy

3 Celkový pohled na zrekonstruovaný areál

na první výstavě AgroPublikace 2008

Ve dnech 18. až 20. března proběhla ve Velkém sále Domu zemědělské osvěty výstava knih „AgroPublikace“. Výstavu se rozhodla uspořádat Zemědělská a potravinářská knihovna, aby připomněla 80. výročí otevření Ústřední slovanské zemědělské knihovny pro nejširší veřejnost. 18. březen 1928 se tak stal jedním z dalších dat s osmičkou, jež jsou letos pro Českou republiku tak významná.

Slavnostní zahájení výstavy proběhlo za účasti rektora České zemědělské univerzity prof. Jana Hrona, který spolu s předsedou Sdružení knihoven ČR doc. Jaromírem Kubíčkem a ředitelem ÚZPI Ing. Josefem Vozkou přestříhl pásku otevírající výstavu. Výstavy, která se konala pod záštitou ministra zemědělství a byla součástí 11. ročníku celostátního projektu *Březen – měsíc internetu*, se rovněž zúčastnil místopředseda Zemědělského výboru PSP ČR Ing. Ladislav Skopal.

CO NABÍDLA VÝSTAVA AGROPUBLIKACE 2008

Po tři dny byla výstava zdarma přístupná široké veřejnosti. Publikace z různých oborů zemědělství a potravinářství, např. z oblasti pedologie a ochrany půd, lesnictví, myslivosti, živočišné výroby, zemědělské techniky, zemědělské ekonomiky, ekologického zemědělství, ochrany rostlin, pěstování a sladařství, výživy člověka či bezpečnosti potravin, na výstavě představilo celkem 14 vydavatelů. Pět vystavovatelů byly veřejné výzkumné instituce a dalších pět organizace zřízené ministerstvem zemědělství, jeden vystavovatel byl soukromý výzkumný ústav. Představily se dvě významné zemědělské univerzity a jedno profesionální vydavatelství Profi Press, jež bylo zároveň mediálním partnerem výstavy.

— K vidění byly rovněž staré tisky ze 16. a 17. století

a raritní staré zemědělské a hospodářské učebnice z poloviny 19. století a začátku 20. století, které má Zemědělská a potravinářská knihovna ve svých fondech. Návštěvníci tak mohli obdivovat Mattioliho Herbář z roku 1562, Kreuter Buch od Hieronyma Bocka z roku 1556 a nádherné obrazové publikace květin a zvířat.

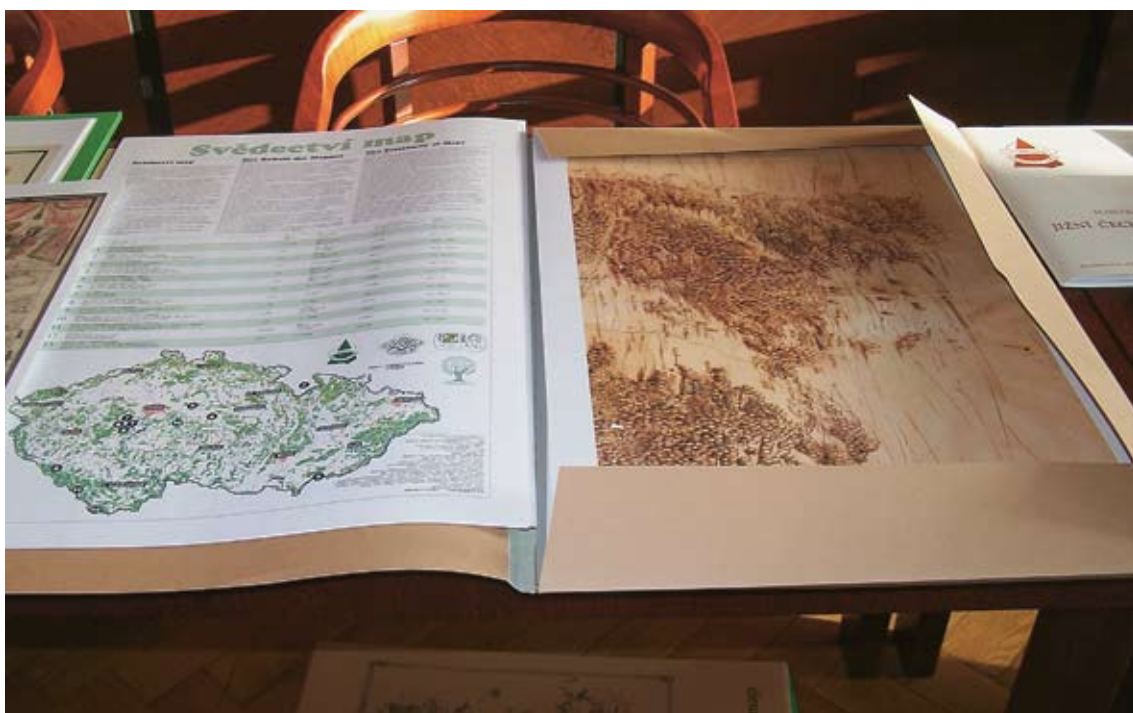
— Publikace z oblasti potravinářství představily kromě Zemědělské a potravinářské knihovny Výzkumný ústav potravinářský Praha a Výzkumný ústav pivovarský a sladařský.

— Ze svých fondů představila Zemědělská a potravinářská knihovna pouze omezený výběr publikací k oblasti potravinářství, výživy člověka a bezpečnosti potravin. Vždyť oblastí, v nichž představovala publikace, bylo celkem dvacet.

— Návštěvníci se zároveň mohli seznámit i s moderním provozem a službami Zemědělské a potravinářské knihovny, která má ve svém fondu i časopis Lesu zdar, z jehož článků již bylo vytvořeno 199 bibliografických záznamů do databáze České zemědělské a potravinářské bibliografie. Pro uživatele knihovny jsou bibliografické záznamy důležitým informačním zdrojem. Více informací o knihovně najdete na www.knihovna.uzpi.cz.

Mgr. Martin Kvítek, ředitel odboru 20 – Zemědělská a potravinářská knihovna, Ústav zemědělských a potravinářských informací

Na výstavě představila ZPK knihy z různých oborů zemědělství a potravinářství, jež uchovává ve svých fondech

15. ročník lesnického veletrhu KWF-Tagung

Už jen pár dní zbývá do zahájení německého veletrhu KWF-Tagung 2008 ze skupiny Forest Demo Fair. Lesničtí odborníci dychtivě očekávají přehlídku lesnických strojů a praktické ukázky novinek při práci v lese.

Počet přihlášených vystavovatelů je již nyní rekordní. Přibližně 400 společností už nyní obsadilo více než 40 000 m² výstavní plochy. Veletrh bude zahájen ve středu 4. června a skončí v sobotu 7. června 2008.

MODERNÍ TĚŽBA DŘÍVÍ VE 20 OBRAZECH

Specialitou blížícího se 15. ročníku KWF-Tagung budou praktické ukázky technologií, které návštěvníci uvidí od druhého dne, tj. od čtvrtka 5. června. V rámci praktických ukázek budou nezávislí experti poskytovat podrobné technické a ekonomické informace o veškerých předváděných technologiích.

— Na 20 stanovištích v rámci 18 km okruhu můžete zhlédnout 25 technologických postupů ze všech lesnických oborů. Nebývale vysoký počet názorných praktických ukázek nabídne ústřední témata, jakými jsou strategie zalesňování, příprava půdy, produkce energetického dříví, postupy při likvidaci větrných polomů, praktické metody v ochraně lesa a otázky řešení specifické situace při těžbě dříví.

NA CO SE MŮŽETE TĚŠIT

Nebude chybět strojní a motomanuální těžba dříví v hustých a výrazně diferencovaných porostech, dále technologie založené na vysokém stupni mechanizace při těžebních pracích v listnatých porostech. Již zmínění nezávislí experti na lesnické technologie z lesnických škol a výzkumných pracovišť na místě vysvětlí předváděné postupy, metody, efektivnost, náklady a denní výkony. Odborné diskuze nabídnou odpovědi na aktuální otázky, jak v budoucnosti postupovat při těžebních pracích v přestárlých přesílených porostech i s ohledem na minimalizaci vlivů na lesní prostředí.

— Zajímavé ukázky budou řešit harvesterové technologie používané při mechanizaci výchovných zásahů v listnatých porostech ve složitých podmínkách na svazích. Poradí si nejen s křivostí mladých listnáčů, ale i s jejich odvětvováním. Další problematika se bude týkat nasazování harvesterových technologií na prudkých svazích, kdy je třeba objektivně odhadovat důsledky poškození půdy vedoucí k rostoucímu riziku eroze. Změny se týkají i podmínek BOZP a ergonomie práce na svazích se sklonem nad 35 %. Návštěvníci uvidí praktické ukázky kombinace pásových jeřábů a tzv. „lanových vyvážecích traktorů“.

DOPLŇUJÍCÍ INFORMACE

S ohledem na délku exkurzního okruhu 18 km mohou návštěvníci veletrhu využít cca 50 autobusů, které dále k dispozici stát.

15. KWF-Tagung

Schmallenberg/Německo

- Lesnická platforma pro řídící pracovníky v průběhu veletrhu**
  - Odborné přednášky - Semináře - Diskuze s experty
- Fakta místo reklamy!**
  - Předvádění strojů nezávislými experty
  - Praktické ukázky 20 komplexních výrobních technologií
  - Nosná témata: práce o les, zpracování kalamity, těžba energetického dřeva, logistika
- Veletrh v lese!**
  - Lesnická technika v akci při zpracování kalamity
  - Aktuální téma: komunální technika, komponenty, doprava a energetika
  - Více než 400 vystavovatelů z 18 zemí
  - Přes 30 000 návštěvníků z řad odborné veřejnosti
  - Přes 90 000 m² výstavní plochy
  - Soudí se se specializovanou mezinárodní výstavou KWF/DLG BioEnergyWood
  - FKM - nezávislý veletržní audit
- Lesnické stroje a přehlídka novinek**
  - 4.-7. června 2008
- Vědecký kongres**
  - 4. června 2008
- Odborná exkurze**
  - 5.-7. června 2008

Informace v ČR a SR:
E-mail: raevova@lesprace.cz
Telefon: +420 604 211 175

www.kwf-tagung.de

PŘEDPRODEJ VSTUPENEK NA 15. KWF

Od konce dubna jsou k dispozici vstupenky pro návštěvníky z ČR a Slovenska. Zájemci je mohou získat za zvýhodněné ceny v českých korunách u mediálního partnera a oficiálního zastoupení veletrhu, kterým je redakce časopisu Lesnická práce.

— Cena celodenního vstupného při odběru :

do 5 ks: 600 Kč
do 25 ks: 540 Kč
nad 26 ks: 480 Kč

— Cena vícedenního vstupného při odběru :

do 5 ks: 950 Kč
do 25 ks: 855 Kč
nad 26 ks: 760 Kč

— Vstupné pro studenty: 400 Kč (jednodenní), 675 Kč (vícedenní).

— Redakce Lesnická práce ve spolupráci se společností Forest Meri, s. r. o. plánuje hromadnou návštěvu veletrhu (minimálně 30 osob).

V případě zájmu kontaktujte kontaktní osoby:

Natašu Raevovou (+420 604 211 175 nebo

raevova@lesprace.cz) nebo Oto Lasáka

(+420 604 211 166 nebo lasak@lesprace.cz).

Nataša Raevová

Lesnický den v Železných horách

Dne 19. 4. 2008 se v letním táboře v obci Běstvina konal již 4. Lesnický den v Železných horách, který je pořádán státním podnikem Lesy České republiky, lesní správou Nasavrky a Správou CHKO Železné hory se sídlem v Nasavrkách.

Lesnický den je pořádán pro děti, jejich rodiče a přátele přírody, kteří mají rádi přírodu, les, myslivost, sokolnictví, ochranu přírody.

— Program zahájil pan Ing. Jan Znojemský – lesní správce.

NAUČNÁ STEZKA

Pracovníci lesní správy připravili pro děti naučnou stezku. Na startu dostaly startovní listinu s pořadovým číslem a vyrazily.

— Na prvním stanovišti probíhalo poznávání dřevin (listy, jehličí, plody, apod.), na druhém se skládalo puzzle (brouk, motýl), na třetím stanovišti se házelo šíškou na cíl a poznávaly různé věci podle hmatu, na čtvrtém se určovalo vodní ptactvo, na pátém se poznávala zvěř a na šestém si všichni vyzkoušeli znalost z poznávání bylin.

lovecký čtyřboj „Hunter 2008“

Lesy České republiky, s. p., lesní správa Nasavrky, uspořádaly dne 23. 4. 2008 již 4. tradiční lovecký čtyřboj „Hunter 2008“. Letošní ročník proběhl stejně jako předešlý v přátelské atmosféře na střelnici Světnov u Žďáru nad Sázavou.

Slunečné počasí provázené mírným větrem nám zachovalo přízeň po celý den a tudíž podmínky pro střelbu byly velice dobré. Pozvání k střeleckému zápolení obdrželi krajská ředitelství Choceň a Jihlava a lesní správy Nasavrky, Svitavy, Nové Město, Lanškroun a Choceň.

DISCIPLÍNY

Je škoda, že kvůli pracovnímu zaneprázdnění se čtyřboje zúčastnilo pouze 23 střelců, jelikož vlastní závod byl již sám o sobě atraktivní, doplněný o doprovodné disciplíny: střelba loveckou kulovnicí – 5 ran na 300 m na gumové balonky o průměru cca 25 cm (hodnoceno jako samostatná disciplína) a lovecké kolo (nehodnoceno – pouze cvičná střelba). Vlastní čtyřboj se skládal z disciplín: kulovnice – 5 ran na terč srnce 100 m s oporou volné tyče. Malorážka – 5 ran na terč běžící-

ho kňoura (35 m). Malorážka – 10 ran na terč běžící lišky (35 m). Brokovnice – 20 ran na běžícího zajíce (35 m – dvoustřelý).

VÝSLEDKY

Výsledky dílčích disciplín:

kulovnice 100 m

1. M. Holub 48/50, 2. J. Svoboda 45/50, 3. R. Háp 40/50 malorážka běžící kňour 35m

1. J. Svoboda 42/50, 2. M. Jedlička 41/50, 3. P. Starý 35/50

malorážka běžící liška 35 m

1. R. Háp 97/100, 2. J. Svoboda 89/100, 3. Z. Nevole 85/100

brokovnice běžící zajíc

1. J. Kruml 13/20, 2. Perner 13/20, 3. M. Holub 13/20.

— Po úspěšném zdolání stezky byly všechny děti odměněny občerstvením, drobnými reklamními předměty a dárky od Lesů ČR a SCHKO.

PESTRÝ PROGRAM

Během celého dne probíhala prezentace odbornictví LS Nasavrky, projekce s prací Správy CHKO Železné hory a prezentace firmy Forest Gamp, s. r. o. Celý den si zájemci mohli vyzkoušet střelbu z luků, kuší, poslechnout si povídání o střelbě z těchto zbraní. Na všechny otázky vytrvale odpovídali členové RSK Teamu Ronov n. D. Ti, kteří neměli střelby dost, mohli si zastřílet ze vzduchovky.

— Loutkářský soubor z Chrudimi zahrál dvě pohádky pro nejmenší, kde čert nikdy nezklamal. Velmi úspěšně, jako každoročně, bylo vystoupení sokolníka E. Školouda z Nasavrky s jeho dravci, letové ukázky,

povídání o sokolnictví, focení s dravci. Nedaleko stezky celé dopoledne probíhala ukázka zpracování klestu na energetickou štěpku firmou Forest Gamp s. r. o., k vidění byl štěpkovač tažený traktorem a kamion na odvoz štěpky, veškeré práce byly komentovány zaměstnanci firmy.

SEJDEME SE ZNOVU

Lesnický den byl zakončen losováním startovních čísel a děti dostávaly ceny od Lesů ČR, Forest Gamp s. r. o. a SCHKO Železné hory.

— Lesnického dne se zúčastnilo 170 dětí a 100 dospělých přátel lesa a přírody. Pracovníci LS Nasavrky budou pořádat další Lesnický den v září 2008 v okolí Slatiňan – všichni jsou srdečně zváni.

Bc. Miroslav Holub – LS Nasavrky

Foto: Ing. Marcel Lesák

Celkové pořadí „Hunter 2008“:

prvenství z loňského ročníku obhájil Jan Svoboda LS Nasavrky, druhý se umístil Miroslav Holub LS Nasavrky a třetí Radek Háp LS Svitavy.

V doprovodné disciplíně kulovnice na 300 m zvítězil Jan Svoboda z LS Nasavrky se 4 zásahy, druhý byl Miroslav Holub z LS Nasavrky se 2 zásahy a třetí se umístil Miroslav Vacek – host s 1 zásahem.

Pro účastníky byly připraveny hodnotné ceny, které jen umocnily celkově příjemný dojem celé akce.

Závěrem patří poděkování sponzorům, kteří věnovali ceny: LČR, s. p., Radku Judovi, Miroslavu Vackovi a OMS Žďár nad Sázavou za pronájem střelnice, místnímu personálu za vstřícný, profesionální přístup a výborné občerstvení, které nás po celou soutěž doprovázelo.

Text a foto pracovníci LS Nasavrky

Zleva M. Holub, J. Svoboda a R. Háp

BIOSFÉRICKÁ REZERVACE DOLNÍ MORAVA RESPEKTUJE ČLOVĚKA

— Tuto myšlenku zdůraznil její ředitel Ing. Jan Vybíral, CSc., na setkání s pracovníky Generálního ředitelství Lesů Slovenské republiky, s. p., 8. dubna t. r. v Bulharech na Mikulovsku.

— Co je to vlastně Biosférická rezervace Dolní Morava, o. p. s.? Je to nevládní organizace, obecně prospěšná společnost, založená v roce 2004, která na jihu Moravy na území 350 km² podporuje rozumné využití přírodních zdrojů a zavedení vyvážených vztahů mezi člověkem a přírodou. Biosférické rezervace naplňují tři základní funkce: ochranu a zachování genetických zdrojů, rostlinných a živočišných druhů, ekosystému a krajiny, rozvoj a podporu trvale udržitelného ekonomického a demografického rozvoje a podporu výchovy, vzdělávání a výzkumu souvisejícího s ochranou přírody, a udržitelným rozvojem.

— Biosférickou rezervaci Dolní Morava vymezuje státní hranice s Rakouskem a Slovenskem a linie mezi Mikulovem, Dolními Věstonicemi, Podivínem, Břeclaví, Lanžhotem, Mikulčicemi a Hodonínem. Na území jí spravovaném se nachází území evropské soustavy Natura 2000, CHKO Pálava, Lednicko-valtický areál, mokřady evidované Ramsarskou úmluvou, dva přírodní parky a Chráněná oblast přirozené akumulace vod Kvartér řeky Moravy. Území biosférické rezervace je tedy jedinečným spojením ekosystémů vápencového bradla Pálavy, unikátního středoevropského nížinného luhu na dolních tocích řek Kyjovky, Dyje a Moravy a kulturní komponované krajiny Lednicko-valtického areálu. Přirozenými partnery biosférické rezervace jsou i lesníci z Lesů České republiky, s. p., Lesního závodu Židlochovice, zejména polesí Soutok, Valtice a Mikulov, krajinářské

a ochrannářské organizace, starostové obcí a všechny další subjekty, které přicházejí s problematikou krajiny do kontaktu.

— Biosférická rezervace se věnuje také vzdělávání a ediční činnosti. Pořádá přednášky a besedy pro posluchače vysokých škol, občany z tohoto regionu, mezinárodní semináře. Vydala 15 publikací, brožur, map a informačních letáků, například o zajímavých místech v oblasti Soutoku, dendrologických zajímavostech a třeba i na téma Komáři v lužním lese jižní Moravy.

— Vzácné návštěvě ze Slovenska (viz foto) se jedno odpoledne věnovala projektová manažerka BR Dolní Morava Ing. Eva Horsáková. Nejprve je zavedla k Janohradu, významné krajinářské lokalitě nedaleko lednického areálu. Zajímavá byla návštěva polesí Soutok v Lanžhotě. Polesný Jiří Netík dal kolegům nahlédnout do svých pokladů – historických materiálů a fotografií z nejjihnějšího cípu Moravy. Velkým zážitkem bylo poměření se s majestátními duby na loukách v okolí Pohanska. Snad nejhlubším zážitkem pro ně byla NPR Cahnov a zejména soutok řek Moravy a Dyje na hranicích Moravy, Slovenska a Rakouska.

Jiří Jurek

POZNÁVÁNÍ PŘÍRODY HROU

— Čím dál častěji nás děsí zvěsti o tom, že městské děti netuší, odkud se berou tak obyčejné věci jako třeba vánoční stromek nebo šiška. Příroda je pro ně něco vzdáleného a cizího, co vlastně ani nepatří do života. Radši ani nepomýšlet na to, jak by se k přírodě chovala generace dospělých, kteří by v takové nevědomosti zůstali. Naštěstí je tady řada organizací, mezi něž patří Lesy České republiky, které chtějí dětem přírodu ukázat a seznámit je s ní. Aby si uvědomily, že součástí přírody je i každý z nás a měl bych se k ní podle toho chovat.

— Snad i někdo tam nahoře chtěl, aby se ten den povedl. Po několika vesměs deštivě smutných týdnech odplula ocelová mračna neznámo kam a na Kozí hrádek nedaleko Tábora se mohlo nahnout asi 140 dětí, aby se dozvěděly něco o tom, co všechno příroda je, co se jí nelíbí, a že je vlastně prima se s ní znát a kamarádit. A ještě za to dostat buřtu, puzzle nebo magnetku.

— Po prvním překonání studu, nahlášení jména a věku (občas za pomoci rodičů nebo vystrčených prstíků), se malí bojovníci vydali na trať, kde prokázali zdatnost v několika různých oborech – šikovnost osvědčili ve vrhu šiškou na cíl, hbitost přejitím klády bez pádu. Odpověděli také na několik záluďných otázek, například na kterou stranu roste šiška nebo za jak dlouho vyroste vánoční stromeček. Zkusili rozpoznat několik zvířátek a určili, co do lesa patří a co je jen lidská nepořádnost. Na konci ještě strčili packu do pytlíku a se zavřenými očima rozlišili, jestli mají v dlani šišku, kamínek nebo něco jiného z lesních pokladů. Pak už dostali zasloužené puzzle a běželi otáčet buřtem nad praskajícími plameny, což byl pro mnohé možná největší zážitek. Valná většina ale dostala starému přísloví, že „nejen chlebem živ je člověk“ a s plným žaludkem ani nedutajíc zhlédla klasický divadelní kus O zakleté prin-

cezně a pod dohledem sokolníka si prohlédla majestátné dravce. K lesu také již tradičně patří zvuk lesních rohů, a proto i tady mohli návštěvníci uslyšet halali, které zatroubili mladí trubači.

— Když se večer začal nenápadně přibližovat a těm nejmenším (vzrůstem, ne však zapálením) se nohy začaly plést a víčka těžknout únavou z boje, byl čas vyrazit domů a pořadatelé se mohli zeptat: „Bylo to dnes k něčemu?“ Pořádající organizace, Lesy České republiky, věří, že soudě podle zápalu boje a snahy dětí to nebyl promarněný den a děti si alespoň někdy uvědomí, jak se chovat k přírodě a lesu.

Ing. Alena Koubková

LS Tábor

PODĚKOVÁNÍ LS LANŠKROUN

— V rámci environmentální výchovy se žáci Základní školy v Lanškrouně zúčastnili 22. dubna akce Den s LČR. Lesníci z LS Lanškroun připravili na tento den bohatý program, který se uskutečnil u myslivecké chaty u Písečné.

— Na děti tam čekala naučná stezka, kde se dozvěděly mnoho o lese a plnily různé úkoly. Informace byly odborně a zároveň poutavě podány a vše bylo zpestřeno doprovodným programem, kde děti zaujalo vyřezávání soch motorovou pilou, zdobení taštiček i péče o poraněné dravce.

— Poděkování za hezky a užitečně strávený čas nám poslal pan ředitel Mgr. J. Tajbr i zástupci žáků a my jej rádi tlumočíme.

L. Ř.

JEDNO VÝROČÍ, JEDEN REVÍRNÍK....

— Na začátku května tohoto roku s námi oslavil kolega revírník Jiří Zilvar své 60. narozeniny. Pro nás událost o to větší, že více než rok bojoval se zákeřnou a těžkou nemocí. Tenhle boj vyhrál.

— Pan Jiří Zilvar je vzácným příkladem člověka, lesníka, který lesu věnoval celý svůj život. Od svých 17 let vytrval v této – ne vždy jednoduché a lehké – profesi.

— Po absolvování LOU ve Svobodě nad Úpou začal pracovat jako lesní dělník na Lesním závodě Vysoké Chvojno, dále vystudoval LMS Trutnov a začal pracovat jako lesník úsek Nový Ples. A tam také zůstal – později u LČR, s. p., LS Opočno, a po jejím sloučení s LS Rychnov nad Kněžnou u této lesní správy až do svého odchodu do invalidního důchodu v loňském roce.

— Spočítal by dnes někdo, kolik kilometrů nachodil, najezdil na kole, autem po svém lesnickém úseku, revíru za celou dobu jeho lesnického života? Kolik to bylo stromčků, u jejichž zalesnění byl, a kolik jich sám zasadil? Kolik to bylo napsaných a odvezených „fůr“ dřeva? Kolik hektarů vyznačených probírek? S kolika lidmi se při své práci potkal, s kolika se shodl nebo také neshodl? Kolik reforem českého lesnictví zažil – v první linii? Při všech těch změnách se snažil vždy jen o jedno. Aby především les prospíval a práce či lépe „poslání“ těšilo. „Lesařina“ tady nebyla jen práce – byl to způsob života. Dlouhých 42 let věnovaných lesům.

— Za to je třeba vzdát našemu kolegovi, kamarádovi, revírníkovi Jiřímu Zilvarovi hold a smeknout pomyslný klobouk. Je snad jedním z mnoha, ale jeho snažení a práce zanechala nesmazatelnou stopu. Možná se víc píše a věnuje pozornost těm „výše“ postaveným, ale lidé jako náš kolega pan Jiří Zilvar, přímí, poctiví a za

každých okolností fér, jsou soli téhle země.

— Chceme proto jeho práci připomenout i touto cestou a popřát mu především hodně zdraví, síly a optimismu, který mu snad nikdy nechyběl.

Jana Trejtnarová, Hubert Polonček
LS Rychnov nad Kněžnou

POCTA RODÁKOVI

— Víte, kdo byl páter Engelmar Unzeitig? Krátce – hluboce lidský člověk, pro něhož slovo láska mělo široký význam.

— Narodil se v Hradci nad Svitavou v roce 1911. Vystudoval teologii a filosofii ve Würzburgu. V roce 1939 byl vysvěcen na kněze a v roce 1940 začal působit ve Zvonkové na Šumavě, kde byl v roce 1941 zatčen gestapem.

— Po šesti týdnech vazby byl převezen do Dachau. V koncentračním táboře propukl tyfus, byl zde nedostatek léků i dezinfekčního prostředků. Příslušníci SS se nemoci báli a budovám s nemocnými se vyhýbali, takže ti zůstávali zcela bez pomoci. Tehdy se P. Engelmar Unzeitig dobrovolně přihlásil, aby směl ošetřovat nemocné. O několik týdnů později se sám nakazil. Tento svět opustil 2. března 1945, několik týdnů před osvobozením tábora.

— Pocta rodákovi je název projektu Římskokatolické farnosti Hradec nad Svitavou, na který přispěly i Lesy ČR a jehož výsledkem bylo zhotovení dvou soch P. Ungelmara Unzeitiga. Jsou vysoké 85 cm a vyřezané z lipoového dřeva.

— Závěrem krátký citát z posledního dopisu P. Ungelmara: „Láska znásobuje síly, činí nás vynalézavými, vnitřně svobodnými a radostnými... Lidské srdce je zaměřeno na lásku, natrvalo její moci nic neodolá.“ L. Ř.

DEN LESA POD KUNĚTICKOU HOROU

— Za slunečného počasí se konala v sobotu 10. 5. pod Kunětickou horou u Pardubic akce Den lesa.

U této příležitosti si Lesy ČR připravily s pomocí KŘ Hradec Králové a KŘ Choceň program nejen pro děti, ale i pro dospělé. Pro děti byl připraven program zaměřený na lesní pedagogiku. Obohatily ho i některé sportovní soutěže či zatloukání hřebíků. Tato disciplína se líbila nejen dětem, ale i dospělým. Pro maminky a tatínky byla do konce v této disciplíně uspořádána soutěž.

— Pro dospělé návštěvníky byla připravena soutěž v poznávání pracovních nástrojů užívaných v lesnictví. Díky společnosti Křenek Forest service a Lesní společnosti Hradec Králové měli diváci možnost vidět ukázky práce s harvestorem.

— Program byl opravdu bohatý a těšil se hojně návštěvnosti. Jenom u dětských stánků jsme se v průběhu celého dne věnovali více než 400 malým návštěvníkům.

— A neskromně musíme uznat, že pouze díky našemu bohatému programu se tato akce přiblížila svému původnímu cíli. Tedy pozvat lidi do přírody a seznámit je s prací v lese.

OMPR

DEN S LČR NA OKD LANDEK

— První jarní hřejivé paprsky slunce a nově rašící listy vylákaly nejen školáky, ale i návštěvníky a zvědavce účastníci se oslav výročí v hornickém muzeu na OKD Lanek v Ostravě – Petřkovicih.

— Součástí oslav byla i akce LS Ostrava „Den s Lesy ČR“. V přílehlých lesích areálu hornického muzea si nejen děti ze škol, ale i zamilované páry a maminky s dětmi mohly vyzkoušet a prověřit své znalosti na pěti zajímavých stanovištích. Věk zúčastněných se pohyboval od 1,5 do 25 let. Účastníci, kteří tvořili skupinky po 2 až 4, byli na startovacím místě vybaveni kartičkou s plánkem trasy a políčky na vepisování bodů. Na každém stanovišti mohla skupinka dohromady získat až deset bodů, pokud splnila požadované úkoly. Na prvním stanovišti děti poznávaly hlasy ptáků, na druhém třídily odpad v časovém limitu, na třetím skládaly puzzle ze dřeva různých stromů a poznávaly dřeviny podle listů, na dalším stanovišti hledaly na obrázcích zvěř v okruhu dvaceti metrů a na posledním stanovišti před cílem děti poznávaly rostliny, ptáky a zvěř na obrázcích. V cíli byli soutěžící za své znalosti dle nasbíraných bodů náležitě odměněni a každý z nich odcházal s malým dárkem. Znalosti dětí se různily, ale i tak nás řada z nich překvapila svými dovednostmi. Celou akci připravovali a rovněž na stanovištích soutěžící hodnotili zaměstnanci LS Ostrava ve spolupráci s Centrem volného času Moravská Ostrava pod vedením lesního správce, kterým je Ing. Karel Křemen. Na tento krásný den strávený v příjemném zeleném prostředí ostravských lesů budou vzpomínat jak zaměstnanci LČR, tak i soutěžící, kteří zdatně zvládli výšlap a běh k jednotlivým soutěžním místům.

L. W.

lesnická zralost a lesnické mláďi

Na práci lesnického redaktora jsou nejkrásnější setkání s lidmi, s lesníky. Na Lesní správě Frýdek-Místek se sídlem v Morávce mi lesní správce Ing. Jan Rohan navrhl setkání dvě.

1 2

1 Revírník Jiří Sabela

2 Revírnice Ing. Silvie Stachová

Bylo to s revírníkem Jiřím Sabelou z revíru Travný, který za deset měsíců odchází do důchodu, a s mladou lesní inženýrkou Silvií Stachovou, revírníci odborné správy na revíru Dobrá. Revírník pan Sabela je také služebně nejstarším lesníkem na správě. Na Travném slouží od absolvování Lesnické mistrovské školy ve Strážnici v roce 1969 na tehdejších polesích Lesního závodu Frýdek-Místek Horní Mohelnice. Tehdy měl jeho lesnický úsek výměru 600 ha, současný revír 1 900 ha.

REVÍRNÍK PAN SABELA JE ŠZITÝ SE SVÝMI LESY

Je to upřímný a charakterní člověk. Na taktní otázku dotýkající se důchodu ale bez váhání odpověděl: „Těším se na něj.“ Jeho odpověď překvapila. Proč? „Nerozumím vývoji, kam se v současnosti ubírají LČR. Jsem přesvědčen, že v lese by měly pracovat regionální firmy, které by zaměstnávaly místní dělníky jak v pěstební, tak v těžební činnosti. A vzpomínám na podstatně jinou, družnou a přátelskou atmosféru v někdejších státních lesích.“

— S panem revírníkem Jiřím Sabelou jsme zhlédli Přírodní rezervaci Travný, která byla na výměře 148 ha vyhlášena jako původní jedlo-bukový porost. Jedle z něj však téměř vymizela. Lesní cestou Svorkovnice jsme se dostali také do zmlazujících se bukových porostů s jasanovými kotlíky na úbočí Travného. Z cesty se nám otevřel pohled na údolí Tošenovské, na uvolněnou přirozenou obnovu buku nad Klausem, na Visalaje a Zlatník. Na potok Česneková voda nás upozornila výrazná vůně česneku medvědího. Na vrchol Travného jsme se bohužel nedostali, ve výšce nad 1000 m ještě v polovině dubna ležel rozmoklý sníh. Výhled z Travného nám však vynahradil pohled na přehradu Morávka a okolní vrchy a lesy od lesního altánu nad přehradou.

REVÍRU DOBRÁ VLÁDNE ŽENSKÁ RUKA

S paní Ing. Silvií Stachovou, revírníci OSL na revíru Dobrá, jsme se nejprve setkali jako se studentkou lesnické fakulty v Brně na praxi u revírníka LS Jeseník Ing. Jiřího Lisníka. Celkem mě zajímalo, kde se tato mladá žena objeví v budoucí lesnické praxi. Na reportáži na LS Frýdek-Místek jsme se setkali nad údolím Velký Lipový pod Kotařem. V té době již byla adjunktkou, potom pracovala tři roky jako revírnice OSL na revíru Dobrá. Narodila se jí dcera Anička, po téměř tříleté mateřské dovolené se vrátila na svůj revír. S Ing. Stachovou jsme se setkali v době, kdy dokončila projekt ke zkouškám OLH, který zpracovala na majetcích tří salašních družstev. Zaujal mě termín salašní družstva:

— „Práci revírníka odborné správy lesů vykonávám na zhruba 1 000 ha drobných majetků a na 300 ha lesů salašních družstev s výměrou majetku nad 50 ha lesa. Salašní družstva jsou lesní majetky, které byly původně převážně pastvinami, těžba dřeva nebyla významná. Po ústupu pastevectví byly louky postupem času zalesněny. V současnosti veškeré hospodaření na těchto majetcích řídí a zajišťuje jednatel a výbor, volený valnou hromadou vždy jedenkrát ročně. Výkon činnosti odborného lesního hospodáře je zajišťován LS Frýdek-Místek na základě mandátní smlouvy.“

HISTORIE SALAŠNÍCH DRUŽSTEV

„Informaci k nim jsem získala z Monografie Komorní Lhotky, kterou v roce 1977 sepsal pan Vladislav Molin. Historie salašnictví v Těšínských Beskydech sahá až do počátku 17. století, kdy zdejší hory začali osídlovat Valaši, kteří se živil chovem ovcí, koz a hovězího dobytka. V roce 1860, kdy bylo provedeno vyvázání z robotních povinností, měli společníci na salaši (míšanici) v rukou písemné smlouvy, které jim přiznávaly práva na pastviny patřící k salaši. Kromě chovu dobytka získali míšanici bezplatně jisté množství salašního dřeva. Kácelo se v místech, kde se počítalo s probírkami. Nesměli kácet dřevo zdravé v zalesněné části.

— Podíl jednotlivých vlastníků v salaši se odvozoval od počtu ovcí a koz, který majitel vlastnil. V této podobě se majetek salašních družstev zachoval až do založení místního JZD, které v chovu ovcí nějakou dobu pokračovalo. Později však došlo k zalesnění zbylých holých ploch, proto jsou pro tyto majetky typické rozsáhlé smrkové porosty ve věku 40–50 let ve vrcholových partiích.“

Využívají vlastníci dotací na hospodaření v lesích?

— „Díky dotacím se daří nejen zachovávat, ale hlavně zlepšovat stav lesů, měnit jejich druhovou skladbu,

zalesňovat MZD a zajistit porosty. V podhorské oblasti v Bruzovicích jsou rekonstruovány díky dotacím smrkové porosty od 3. věkového stupně do mýtních porostů. Vysazují se duby, buky, javory, jasany, jedle, lípa. Smrkem se zde již vůbec nezalesňuje. Na horách na vysychavých svazích začíná působit větší škody i václavka, do budoucna bude potřeba i zde počítat se změnou druhové skladby dřevin ve prospěch buku. Vlastníci jsou k těmto změnám motivováni dotacemi poskytovanými na první zalesnění MZD. Při obnově porostů se využívá přirozeného zmlazení buku. Smrk se v těchto podmínkách příliš nezmlazuje, semenáčky jedle zde vlivem tlaku zvěře neodrůstají.“

Mohla byste jmenovat některého vlastníka, který má příkladný vztah ke svému lesnímu majetku?

— „Takovým vlastníkem je například pan František Hejger, majitel většího lesního majetku v Horních Tošanovicích. Podobných vlastníků je ale na revíru hodně.“

Jak jste spokojena s technickým vybavením?

— „Uvítala bych obměnu služebního mobilního telefonu, jinak jsem s ostatním vybavením i výstrojí spokojena. Velkým pomocníkem je dálkoměr, počítač, přístup ke katastrálním mapám díky internetu.“

Na úbočí Travného

lesnická profese patřící k nejuniverzálnějším

Na Lesní správu Frýdek-Místek přichází referent HIM Radim Stanovský vždy mezi prvními, kolem šesté hodiny. A to dojíždí asi třicet kilometrů z Albrechtic.

Pracovník HIM Radim Stanovský

Ne že by práci nestíhal, ale má vyzkoušeno, že papírovou práci si může udělat, ještě než začne ranní shon, než začnou chodit pracovní návštěvy, než se o překot rozezvony telefony. V klidu vyřídí kupu faktur za vodu, stočné, plyn, elektřinu, hlídání objektů a další korespondenci.

— Původně sloužil od r. 1986 na Účelovém lesním závodě Šenov jako praktikant a technik na LS Albrechtice a Proskovice, od r. 1992 u akciové společnosti Lesy Frýdek-Místek na divizi Šenov jako mistr přidružené dřevařské výroby a jako vedoucí střediska dopravy a manipulace. Zažil tam i zpracovávání kůrovcové kalamity. Pracovníkem LČR je od r. 1994 na pozici referenta HIM LS Šenov, od r. 2004 pracuje ve stejné funkci na LS Frýdek-Místek.

PAN STANOVSKÝ NÁM LASKAVĚ ODPOVĚDĚL NA PÁR OTÁZEK

Každá zkušenost z vaší dosavadní praxe je cenná. Která vám však dala nejvíc?

— „Myslím, že ze služby u bývalých Severomoravských státních lesů Krnov v práci a jednání s lidmi, organizací a řízení. Byla to vynikající škola života.“

Jak se vyvíjel váš dnešní pracovní den?

— „Nejprve jsem obvolal mistry od dodavatelských firem, jak probíhají stavby, před odjezdem do terénu jsem ještě vyplnil několik tabulek a hlášení a odeslal jsem je. S revírníkem jsem jel do lesa prověřit možnosti opravy

propustu a dohlédnout na revizi komínů v objektech v Krásné. Dnes nemám jednání na stavebním úřadě, která bývají v pondělí a středu, ani se nemusím účastnit výběrového řízení, tak vám mohu jet ukázat jednak zajímavé řešení regulace drobného toku a propustu nad chatovou osadou nad Morávkou, novou Jestřábí studánku (mimochodem – co byste řekl na její zastřešení a způsob označení, že ji upravily LČR?). Podíváme se i k budovaným kamenným propustům a podchycení prameniště na cestě Okružlici a na Břáče.“

V lesích LS Frýdek-Místek jsem viděl cesty s různými typy povrchů. Jaké jsou ve vašich podmínkách nejvhodnější?

— „Je samozřejmé, že požadavkům ochrany přírody by nejvíce vyhovovaly cesty s povrchem z kameniva. Také se mně líbí. Jenže současná dopravní síť nebyla dimenzována pro těžké odvozní soupravy, které se používají nyní. Stav cest nepřeje ani podloží, ani frekvence provozu na cestách. Proto v exponovaném terénu upřednostňujeme penetrovaný povrch. Z cest se nesplavuje materiál a jsou stabilnější.“

Která stavba je nyní aktuálnější?

— „Od dubna do června probíhá sanace havarijního stavu mostního objektu na revíru Komorní Lhotka v lokalitě Nošovického lesa.“

ZAJÍMAVÝ KONÍČEK

Jak je zřejmé – referent HIM pan Radim Stanovský má v zaměstnání, ve kterém musí prokázat univerzální znalosti a zkušenosti a ve kterém je stejně jako v dalších lesnických profesích pracovní doba iluzorním pojmem, o „zábavu“ postaráno. Ale přesto jako snad každý lesník má i svého koníčka. Sice také spjatého s přírodou, ale poněkud neobvyklého. Od poloviny devadesátých let nejprve choval běžné druhy okrasných bažantů, například bažanta zlatého, diamantového, Eliotova. V současnosti se věnuje vzácnějším druhům. Skromně přiznává, že mu s chovem účinně pomáhá jeho paní. Oni tito opeření krasavci vyžadují opravdu nadstandardní péči – pocházejí totiž z podstatně teplejší klimatické oblasti – z Asie. Jejich peří hýří barvami. Někteří jsou navíc ozdobeni různými chocholy, vějířky a poušky. Exotické jsou i jejich názvy: satyr Temínkův, bažant chocholatý, lesklý, satyr obecný... Zajímavý je pohled na takového bažanta pavího. Před slepičkou se předvádí opravdu jako páv.

— Na závěr jsem panu Stanovskému popřál pevné nervy v jeho povolání a jeho bažantím krasavcům vždy bohatou snůšku.

tajemství lesa Mizerov

Nad podhorskou obcí Morávka, nad stejnojmennou přehradou se z osady Uspolka dostanete údolím Nytrová do lesních porostů na úbočí hory Slavíč. V tomto koutu Beskyd máte kolem sebe, kam se jen podíváte, hluboké lesy.

Před lety mě sem zavedl revírník Lesní správy Frýdek-Místek Ing. Jiří Polášek; jako by mě přiváděl do svých míst z nejmilejších, jako by mi chtěl předat vzácný dar. Jaký to může být dar, když se tomuto lesu říká Mizerov?

— Lesu, kde se vám líbí, se říká třeba i kostelíček. Takovým je i Mizerov. Pod stopadesátiletými jedlemi, buky, smrky a javory vyrůstal nárost těchto dřevin, vzrostlejší stromy, některé dorůstaly téměř výšky mohykánů, které jim daly život.

JAK TO NA MIZEROVĚ VYPADÁ NYNÍ?

Také letos v polovině dubna jsme si tam s Ing. Poláškem zašli. Byl jsem potěšen, že vývoj porostu neztratil kontinuitu, že roste, vyvíjí se, je zdravý.

— Před zhruba padesáti lety byl Mizerov součástí podobných porostů, které se rozprostíraly po celém úbočí Slavíče. Byly však smýceny, místo nich byl vysazen smrkový les. Smrková monokultura. Z původního porostu zůstalo jen 5,6 ha. Podle lesního hospodářského plánu by však měl být i tento porost ze 100 % smýcen. Bohužel současná metodika zpracování LHP zachování takových porostů nezohledňuje. Ve většině případů se nacházejí na špatně přístupných místech, kvalita dřevin

hmoty starých stromů nebývá vysoká. Jejich produkční funkce není příliš významná, porosty mají více funkci mimoprodukční, estetickou. O ní svědčí i složení dřevin: 45 % smrk, 40 % jedle a 15 % buk. V malém poměru je přimísen javor a bříza.

S REVÍRNÍKEM ING. JIŘÍM POLÁŠKEM JSME HOVOŘILI O OCHRANĚ LESA

Z jeho názorů cituji: „Horské lesní porosty v nadmořské výšce od 950 m by měly být při tvorbě LHP zohledňovány, jejich produkční funkce by neměla být prvořadá. Podobný porost, jako je na Mizerově, se rozkládá i na protilehlém úbočí Slavíče, další se nacházejí v jiných lokalitách tohoto i jiných revírů. Je potěšitelné, že i kolegové z ostatních revírů, v mnoha případech mladí lesníci, se snaží porosty podobné Mizerovu zachovat. Na každém revíru v CHKO Beskydy by mohlo být vyčleněno kolem 10 % porostů včetně rezervací a I. zón CHKO, vyjmutých z intenzivního lesního hospodaření, kde by byly vykonávány pouze nahodilé těžby, včetně likvidace kůrovce. Většina Lesní správy Frýdek-Místek se rozkládá na území CHKO Beskydy. S pracovníky CHKO mají lesníci korektní vztahy a jejich názory jsou v mnoha případech inspirující.“

Jiří Junek

**Smíšený porost
v lokalitě Mizerov**

spolupráce správy toků a lesní správy

Zajímavé řešení úpravy toku, kterou zajišťuje Správa toku – oblast povodí Odry Frýdek-Místek, představuje stavba na Kotelském potoce.

Zavedla mě k ní správkyňě toku Ing. Jana Tomečková a podala mi k tomu tyto informace:

— Bystřina Kotelský potok na katastrálním území Morávka je pravobřežním přítokem Skalky, která se vlévá do Morávky těsně nad zaústěním do údolní nádrže Morávka. Kotelský potok pramení ze dvou větví na severovýchodním úbočí mezi Polkou a Kozím hřbetem a na své cestě přibírá několik přítoků pravostranných i levostranných. Velikost povodí je cca 3 km². Výškový rozdíl od pramene k ústí je 203 m. Podél vodního toku vede údolní lesní cesta Kotelská, která slouží k odvozu dřeva a lesnímu provozu. Na tomto toku byly v minulosti provedeny pomístné úpravy až po km 2,4 (Tři potůčky), které spočívaly v příčné stabilizaci dna pod mostními objekty a v podélném opevnění břehů srubovými stěnami a kamennými zídками. Při jarním tání v roce 2006 došlo k vybřežení toku a ke značnému poškození souběžné lesní cesty a přilehlých opěrných zdí (km 0,46–0,97). Oprava poškozených částí toku narušených zvýšenými průtoky z jarního tání v roce 2006 byla dokončena v dubnu roku 2007. Délka úpravy toku činí 2,4 km.

— Všechny objekty na toku jsou zajištěny předsazenou patkou z velkých neupravených kamenů kotvených do

skalního podloží po 3 m délky. Jednotlivé kameny patky jsou spojeny betonářskou výztuží. Prostory za patkou a kaverny pod stěnami jsou vyplněny betonem včetně spojení kamenů výztuží. Směrově je zpevnění přizpůsobeno stávající lesní cestě.

— Stabilizace toku respektuje původní koryto a směr toku. Zborčené zídky a prohnílé srubové stěny budou obnoveny popř. zrekonstruovány. Z průtočného profilu koryta toku jsou odstraněny veškeré náletové dřeviny.

— Stavba je realizována v letech 2007–2008. Po ukončení úprav na Kotelském potoce přistoupí Lesní správa LČR Frýdek-Místek k opravě lesní cesty.

— Od Kotelského potoka jsme se s Ing. Tomečkovou jeli podívat na lokalitu Dolinky na drátokošové přehrážky. Poblíž potoka probíhá stavba rodinného domu. Tam jsme se ubezpečili o tom, jak je nezbytná výchova dětí a mládeže ke vztahu k přírodě. Se starší generací už asi moc nepohneme. Ačkoli jsme byli na místě, nic nerušilo jistého seriózně vypadajícího pána od mytí motoru auta na mostku přes potok, na překladech přes tok byly postaveny kůlny s materiálem. Nikomu nedošlo, že znečišťují potok. Paní Ing. Tomečková si to s překvapeným člověkem rázně vyřídila na místě.

Jiří Junek

Rekonstrukce břehu

jak mohou spolupracovat lesníci se školou?

Při cestě z Frýdku-Místku na Morávku je na základní škole v Raškovících nápis EKOŠKOLA.

Lesník při přečtení tohoto nápisu po různých zkušenostech s předponami „eko“ poněkud znejistí.

Na chodbě Lesní správy Frýdek-Místek však visí kopie certifikátu Ekoškoly Raškovice, fotografie ze společných akcí školy a lesní správy, pozvání na Den s lesy.

O spolupráci lesníků se školou mi před několika lety vyprávěl i tehdejší lesní správce Ing. Jiří Silvestr. A tak se stalo, že současný lesní správce Ing. Jan Rohan mi dohodl setkání s paní učitelkou Paedr. Naděždou Kafkovou, která je duší výchovy dětí ke vztahu k přírodě a spolupřítelkou spolupráce školy s lesní správou, která trvá již 15 let.

JAK TO VŠECHNO ZAČALO

Paní učitelko, jak jste s ekologickou výchovou před patnácti lety začínali?

— „Tehdy si mne do raškovické školy přivedl z Frýdku-Místku ředitel školy Václav Strakoš. Nejprve jsme vytipovali nevyužitý prostor a zařizovali ekologické pracoviště, kde si děti připravovaly výstavy, soutěže, mohly si tam třeba mikroskopovat. Začali jsme připravovat přírodovědná praktika, která jsou dosud v každém ročníku. Zahájili jsme spolupráci se sdružením Tereza, prošli jsme všemi programy a stali se pilotní školou, která programy prověřovala. Přírodověda prolíná do většiny předmětů.“

Jak jste se dostali k lesnickým tématům?

— „Před více jak deseti lety jsme začali spolupráci s Lesní správou Frýdek-Místek, zabývali jsme se projekty s lesnickou tematikou, zejména Les ve škole – škola v lese. V tomto programu je škola první od roku 2000 dosud. Nejzajímavější jsou pro děti praktické činnosti, největší úspěch mělo téma Zvěř, která žije v Beskydech. Všechny třídy se zabývalo vždy jedním ohroženým zvířetem. Děti sledovaly jeho způsob života, výskyt, proč je chráněné, malovaly jej nebo o něm napsaly krátký text či verše. Z prací dětí vznikla Červená kniha. Na závěr byla uspořádána výstava prací dětí pro rodiče a veřejnost.“

ŠKOLA OSLAVILA NEDÁVNÝ DEN VODY

„Připravili jsme akci Řeka Morávka a radost. Děti objevovaly její prameny, měřily kyselost vody, hloubku, sledovaly, jaké rostliny u vody rostou, jací živočichové u ní žijí, vyčistily studánku, popisovaly svoje zážitky. Děti z 5. třídy vymalovaly skleničky a panu řediteli donesly zdravou vodu z pramene.“

— Žáci 9. třídy zase ochutnávali vody z pramene, ze studny, minerálku nebo léčivou vodu. Určovali řeky a jejich povodí, ledovcová jezera, přehradu na Vltavě, jezírka v Jeseníkách. Určovali, kam tečou naše řeky.“

ČINNOST EKOŠKOLY

Od kdy má škola název Ekoškola?

— „V loňském roce jsme v sídle Senátu ve Valdštejnském paláci v Praze převzali titul Ekoškola a mezinárodně

**Paní učitelka N. Kafková
a ředitel školy V. Strakoš**

ní certifikát s vlajkou, udělené Evropskou unií. Certifikát platí dva roky.“

V čem pokračujete v letošním roce?

— „Pracujeme na tématu odpady. Za rok nasbíráme 15 tun papíru. A například jezdíme na exkurze na skládky odpadu. Jsme pilotní školou projektu Za tajemstvím dřeva, v rámci něj chodíme i na exkurze na pily, do stoláren, truhláren, do výroby hraček a do Biocelu Paskov.“

Spolupracujete s pracovníky Lesní správy Frýdek-Místek pod vedením Ing. Jana Rohana. Kteří z dalších lesníků se dětem věnují?

— „Například Ing. Jaroslav Holuša z ÚHUL Frýdek-Místek, který mimo jiné děti seznamuje s chráněnými lokalitami, jeho syn Ing. Otakar Holuša je lesním pedagogem. Emeritní lesník Ing. Jaroslav Gabzdyl nás seznámil s vídeňskými městskými lesy.“

NEZVYKLÉ MÍSTO K VÝUCE

Na zahradě mne zaujal dřevěný srub se znaky ekoškoly a LČR. Čemu slouží?

— „Srub nám v roce 2002 nechala postavit Lesní správa LČR Frýdek-Místek za to, že jsme poněkud vyhráli v projektu Les ve škole – škola v lese. V květnu a červnu a v září a říjnu v něm každá třída má hodinu přírodovědy, ale i jiných příbuzných předmětů. Třeba i výtvarnou výchovu, prvňáčci hodinu čtení. Máme ověřeno, že děti si z výuky ve srubu více pamatují. V zahradě jsme vysadili miniarboretum beskydských dřevin, které doplňujeme, letos drátěný plot nahradíme za spolupráce s lesní správou plotem dřevěným, palisádovým.“

— Na výchově dětí k přírodě se v raškovické škole podílí všichni učitelé. Ve spolupráci s lesníky se jim určitě bude i v budoucnu dařit tuto tradici udržet.

Jiří Junek

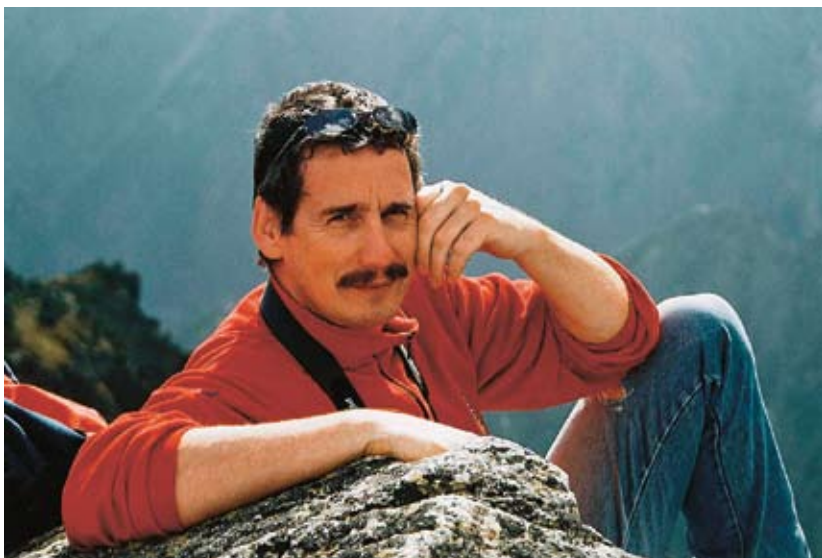

láska k horám a ochota pomáhat

To jsou vlastnosti všech členů Horské služby a revírník pan Vladimír Lehký, vykonávající tuto práci na okrsku Skřítek v oblasti Jeseníků, není výjimkou.

Jak a kdy jste se k této činnosti dostal?

— Od roku 1978 sloužím jako lesník, dnes revírník, přímo v centru Hrubého jeseníku na LS Janovice. Především dokonalá znalost terénu a dobrá fyzická zdatnost mě přivedly na myšlenku pomáhat lidem, kteří se ocitli v horách v nouzi. Vždyť první záchranné spolky vznikaly na našich horách právě z řad místních obyvatel.

V roce 1983 jsem byl přijat jako čekatel k HS Jeseníky. Po absolvování všech kurzů, letní a zimní školy HS, jsem se v roce 1986 stal členem Horské služby. Sloužím v rámci oblasti Jeseníky, na okrsku Skřítek. Můj revír je součástí tohoto okrsku, takže jsem vlastně stále „doma“.

Povězte nám něco o fungování systému Horské služby.

— HS ČR je rozdělena na jednotlivé oblasti podle pohoří. Oblasti se pak dále dělí na okrsky, které jsou základním organizačním článkem. Každý okrsek má na starosti přesně vymezené území, na kterém vykonává svoji činnost. Jak v rámci okrsku, tak v rámci oblasti fungují přesně stanovené postupy záchranných akcí, poplachové plány, způsoby svozů apod.

— Na každém okrsku je stanice, na které vykonávají členové HS službu dle rozpisu a odkud vyjíždějí za jednotlivými případy. Počet členů závisí na velikosti okrsku a počtu lyžařských středisek, které je třeba zabezpečit. Při těžších záchranných akcích ve volném terénu mohou vypomáhat sousední okrsky, případně se spojí celá oblast. Oblast HS Jeseníky má sedm okrsků a přibližně 60 členů.

Jaká je kvalifikace pro tuto práci?

— Perfektní znalost terénu, zdravotní způsobilost, fyzická zdatnost a psychická odolnost. Nutné je i bezpečné ovládání lyžařské a horolezecké techniky a absolvování všech potřebných kurzů a škol HS. Každý rok musí člen HS projít zdravotními testy i zkouškami z nutných vědomostí. Nesplnění kterékoliv podmínky vede k ukončení členství. Práce v HS je náročná i na čas. V průběhu roku (zimní i letní služby) odslouží každý člen cca 600 hodin.

Jaký je průběh záchranné akce?

— V lyžařských střediscích vyjíždějí záchranáři ke každému nahlášenému úrazu a po poskytnutí základního ošetření svážejí na saních zraněného k vozidlu zdravotnické služby. V těžších případech je přivolán vrtulník. Při záchraně lidí ve volném terénu se používají terénní vozidla, v zimě pak sněžné skútry, čtyřkolky nebo pásové vozidla. V místěch, kam se technika nedostane, nastupují lyže a doprava zraněného probíhá opět na saních. Nejtěžšími akcemi je pátrání po pohřešovaných lidech. Po přijetí oznámení o pohřešování se zjišťují všechny okolnosti, které by mohly vést k lokalizaci. Poté vyrazí skupiny záchranářů v místě okrsku, kde by se mohli zboudilci nalézat, a v případě neúspěchu se zapojuje postupně celá oblast a pátrá se na větším území. Pátrání probíhá většinou nepřetržitě za každého počasí. Většina těchto akcí má šťastný konec, ale samozřejmě ne všechny. Velmi cennými pomocníky jsou dnes mobilní telefony. Proto doporučujeme všem návštěvníkům mít ho u sebe dostatečně nabitý. Velmi nebezpečná je záchrana v lavínách, a to i pro záchranáře. To už je však

o odpovědnosti a vlastní morálce člověka, který do takovýchto lokalit i přes upozornění vstupuje.

ZA VŠECHNY ALESPŮŇ JEDEN ZÁŽITEK S VESELÝM KONCEM

Běžných ošetření jsou v rámci oblasti HS ročně stovky, víc utkví v paměti záchranné akce. Většinou při nich není legrace. Záchránci i pohřešovaní si při ní pokaždé „užijí své“. Na jednu hledačku však vzpomínám i po letech. Ztratila se babka – borůvkářka. Pohřešování nahlásili příbuzní až pozdě večer. Jako místo sběru určili Česnekový důl. Byl konec září, naštěstí ještě poměrně teplo. Do terénu vyrazily první skupiny. Noční pátrání bylo bezvýsledné a tak ráno nastoupily posily spolu se služebními psy místního kynologického spolku. V rojnici jsme propátrali Česnekový důl tam i zpět a stále nic. Šlo se tedy znovu. A babičku jsme našli v místech, která jsme už předtím prošli. Vysvětlení? Psi revírovali před rojnicí a babička je spatřila dříve než nás. V domněnku, že jdou po ní vlci, vylezla na strom a ukryla se v jeho koruně. Hafani bohužel nic nehlásili a my prošli dál. Stařenka se však v koruně dlouho neudržela a sklouzla

dolů na zem. Tam jsme ji při zpáteční cestě našli. Byla vyčerpaná, vystrašená, ale v pořádku. V noci si ale musela užít strachu. Jelení říje, úplněk, všude kolem to praskalo, troubilo... Vynesli jsme ji na cestu, dál na silnici se vezla autem. Tam se trochu oklepala, srovnala myšlenky a prohlásila: „Chlapci, když jste dokázali najít mě, že mi teď najdete ty dva plný kýble borůvek, co jsem tam někde nechala?“

PÁR SLOV K CHOVÁNÍ V HORÁCH

Poučovat lesáky, jak se chovat ve volném terénu, je nošením dříví do lesa. Horalé to znají z vlastních zkušeností, ostatní to odpozorovali ve „svých“ lesích. Snad jen k těm horám – říká se, že počasí se tady mění tak rychle, jako nálada ženy. Proto je dobré být vždy připraven. Na všechno. Mimochodem – za svou záchranářskou kariéru jsem zachraňoval velmi, velmi málo lesáků.

Panu Lehkému patří poděkování za poutavé vyprávění, ale hlavně jemu i kolegům z horské služby za obětavost a statečnost, kterou při každé akci projevují.

Ladislava Řehounková

1 3
2

1 Revírník Vladimír Lehký

2 Vladimír Lehký ve výstroji

3 Cvičení na Ovčárně

odvážný akrobat

Při svých toulkách jarní přírodou můžeme obdivovat nejen krásné květy různých rostlin, které již hýří mnoha barvami, ale setkáme se i s řadou živočichů. Mezi ně určitě patří i slepýš křehký.

Je to náš nejhojnější plaz. Slepýš je beznohý, válcovitý ještěr hnědé barvy. Setkáme se s ním téměř všude. Jak v zahradách ve městě, tak i na pasekách, okrajích luk či na rašeliníštích.

— Zimuje hluboko v zemi jako ostatní plazi. Často zalézá až do hloubky 50 cm a může být ve společnosti nejen jiných slepýšů, ale dokonce i s užovkami. Jak se na podzim ochladí, tak koncem října nebo v listopadu zalézá k zimování, aby zase někdy v dubnu vylezl a krátce nato se pářil. Samice se od samce liší menší hlavičkou a také tmavšími podélnými pruhy na těle.

— Slepýš patří k živočichům vejcoživorodým. Z kladečných vajíček se ihned líhnou mláďata. Je zajímavé, že počet mláďat je velmi různý. Některá samice jich má jen pět, jiná třeba deset i přes dvacet. K zajímavostem patří, že má pod kůží uložené kůstky. Ty brání mrštnému pohybu a proto se pohybuje jakoby rozvázně. Tím se stává snadnou kořistí predátorů. Často se objevuje i v jídelníčku sýčka.

— Při svých fotografických toulkách jsem zažil zajímavou příhodu. Při procházce lesem jsem objevil slepýše, který

se pomalu plazil po kameni na stráni, kam dosahovaly spodní větve mladého smrku. Plazil se k mému údivu nejen po kmeni, ale zamířili na větvíčku. Domníval jsem se, že se zase vrátí zpět, ale lezl dál do větví. Podobně jako užovka stromová, která se umí pohybovat v keřích a větvích stromů, si počínal malý a neohrabaný slepýš. Své tělíčko obtácel kolem větvíček a snažil se dostat dolů. Potom se spustil z jedné ze spodních větví na druhé straně k zemi. Nejdříve zůstal na okamžik viset hlavou dolů, jako by zkoumal výšku. Po chvilce váhání sklouzl dolů a pokračoval travou ve svém nerozhodném plazení.

— Slepýš dosahuje délky kolem 45 cm. Živí se měkkýši, červy a hmyzem. Má snadno odlomitelný ocas, který má schopnost dorůstat. Máme-li možnost pozorovat slepýše z bezprostřední vzdálenosti nebo když jej uchopíme do ruky, zjistíme, že má na konci ocasu malý trnitý výrůstek. Jde o malé bodlo, které využívá v případě, že je uchopen nepřítelem. Snaží se bránit, a proto tímto „nástrojem“ bodá. Není to však účinná obrana, protože bodlo není ani ostré, ani neobsahuje žádný jed.

Jaromír Zumr, foto autor

pojdte hádat a soutěžit s Lupínkem a Jehličkou

malý test přírodních znalostí

1. Co znamená v myslivecké řeči „barva“:

- a) srst A
- b) krev Z
- c) psí plemeno R

2. Co je to šoulačka:

- a) myslivecká polévka z drůbků O
- b) loudavá chuze I
- c) způsob lovu A

3. Výr velký (*Bubo bubo*) se živí:

- a) pouze srstnatou kořistí R
- b) pouze pernatou kořistí M
- c) pernatou i srstnatou, preferuje hlavně ježky J

4. Svatební píseň tetřeva hlušce

(*Tetrao urogallus*) se skládá z:

- a) bouchání, výlusu, klepání a brblání E
- b) klepání, trylku, brblání a výlusu Ž
- c) klepání, trylku, výlusu a broušení Í

5. Co je požerek?

- a) stopa žíru hmyzu a jiných bezobratlých živočichů na rostlinných orgánech (zejména pod kůrou stromů) C
- b) poškození jehličnatých dřevin dřevokaznými houbami Š
- c) poškození kůry stromů vlivem nedostatečného přikrmování vysoké zvěře U

V přírodním testíku zakroužkujte písmeno u správné odpovědi a vyjde vám zvířátko. Výsledek luštění nám pak napište a zašlete na naši adresu do 15. června. Na obálku připište „Jehlička a Lupínek“.

Adresa: Redakce časopisu Lesu Zdar, Přemyslova 1106, 501 68 Hradec Králové

Výherci z březnového čísla:

**Jakub Špejtek, Zdislavice,
Pavel Perk, David Malarik, Martin Polanský,
Jaroslav Uhlík (ZŠ Praktická, Kralovice)**

keltský horoskop a křížovka

1. 5.–14. 5. TOPOL – NÁROČNÝ A ROPORUPLNÝ

Osoba narozená v jeho znamení bývá fyzicky krásná. Zvláště ženy vynikají takovým půvabem, že vzbuzují zasloužený obdiv mužů a nelíčenou závist něžného pohlaví. Je pozoruhodné, že Topol není domýšlivý. Naopak cítí potřebu počínat si obětavě a pro své okolí nezištně koná záslužné skutky. Ve svých citech bývá ovšem nevybíravý, a proto často zůstává zcela osamělý a nepochopený. K tomu je ještě velmi popudlivý a náladový. Má srdce schopné velkých citů, ale málokdy dosahuje v lásce uspokojení. Se svým partnerem těžko hledá kompromisní řešení. Utápí se v maličkostech. Když ale jde do tuhého, dokáže být skvělou oporou. Má umělecké, nejčastěji výtvarné nadání. Bývá i dobrým organizátorem. Dejte mu velký úkol, naprostou důvěru a pocit nepostradatelnosti – zapomene na všechny starosti života a vykoná velké věci.

15. 5.–24. 5. KAŠTAN – SPOLEHLIVÝ A TVRDOHLAVÝ

Člověk narozený ve znamení Kaštanu má smysl pro spravedlnost, hájí práva svá i bližních. Zastane se slabších a nemocných. Těší ho rodinný život, je oddaným partnerem. V kritické situaci dokáže pohotově reagovat, zachová klid a pevné nervy. Kaštan bývá zvědavý a spo-

lečenský. Zajímají ho lidé i jejich problémy a setkáváním s nimi se stává moudrým. Nepříjemnou stránkou jeho společenských aktivit je sklon ke klevetám a jízlivosti. Osud Kaštanu závisí na okolnostech – má-li štěstí a milujícího partnera, dostane se vysoko. Nikdy se nevzdává a proti překážkám bojuje vytrvale. Většinou vítězí.

25. 5.–3. 6. JASAN – PŘÁTELSKÝ A VĚRNÝ

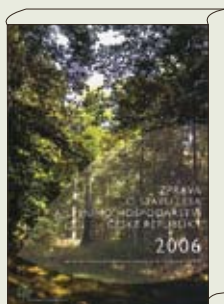
Je patronem lidí milovaných všemi. Podobně jako jasan miluje slunné prostředí, tak i osoby narozené v jeho znamení září a proteplují mezilidské vztahy dobrou náladou a milým úsměvem. Když se jim daří, jsou oslnující. Jejich jas, energie a impulzivnost ovlivňují blízké okolí. Pokud jim něco nevyjde, odklidí se do stínu a trpělivě vyčkají na novou příležitost. Jsou ctižádostiví a velmi schopní. Nikdy je nepodceňujte, dobře vědí, co chtějí, a vytčeného cíle zpravidla dosahují velmi snadno. Ostatním lidem není ve stínu Jasanu špatně, a to ani v nejtěžších situacích. Jasan vždy dokáže vykouzlit teplo domova a lidské blízkosti. Jeho povaha je nevšední, třebaže někdy sobecky sleduje své cíle a prospěch. Ale lidé mu to rádi odpustí – je přece tak milý a příjemný! A ještě jedna krásná vlastnost Jasanů ctí – v lásce jsou vždy věrní.

POMŮČKA: ENŠ, ONEGA, REGO, RINA	NÁŘEČNÍ CITOSLOVCE ZAKLENÍ	KRVE (SLOVENSKY)	RUSKÁ ŘEKA (ONĚŽSKÉ JEZERO)	VEDOUČÍ LETOVÉHO PROVOZU	LESU ZDAR	TELEGRAFNÍ ZKRATKA (NASLOUCHAT)	SÍDLO V ČINĚ	KANDISTA	CHUŤ K JÍDLU	LESU ZDAR	ZNAČKA KILOMETRU	HROB	2. DÍL TAJENKY	ROSTLINY KANY
LYŽAŘSKÉ POZDRAV					BULHARSKÁ MĚNA					ELEMENT CHŮZE				
JMÉNO LITER. HISTORIKA NOVÁKA					SVAZEK OBILÍ SELADONÍ					HESLA NESOULAD				
1. DÍL TAJENKY											PRŮC Z MÍSTNOSTI MÍSTNOST V BYTĚ			
PŘÍKOP (ŠKARPA)						ŽENSKÁ POKRYVKA HLAVY MRAŽENÝ POCHOUTKA						OSOBNÍ ZAJÍMENÍ JMÉNO BILÁKA		
LESU ZDAR	VEŠLAŘSKÁ SESTAVA	SVISLÁ JESKYNĚ TURISTICKÉ PŘÍSTŘEŠÍ					MAJÍCÍ 1 KG KELIMKOVÝ SYR							NAPADENÍ
ZNAČKA OSMIA			CHLAPEČ NA VALAŠSKU ČIDLO SLUCHU					RUSKÉ ŽENSKÉ JMÉNO KLUB ANGAŽ. NESTRANÍKŮ						
3. DÍL TAJENKY									SKONČIT SÁNÍ ZNAČKA TANTALU					
TELEVIZNÍ SPOLUŽÁK ŠEBESTOVÉ				NUGÁT (NĚMECKY)						DRÁVĚJŠÍ NEALKO NÁPOJ				
SOUHLAS				PRÁVOSLAVNÝ OBRAZ SVATÝCH						JMÉNO DOMÁČÍHO PSA				

Autor křížovky
Jiří Zvolánek

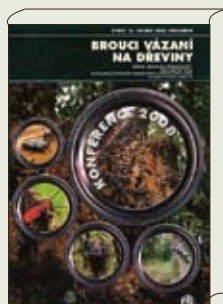

nové odborné publikace a knihy z oboru lesnictví a příbuzných oborů

ZPRÁVA O STAVU LESA A LESNÍHO HOSPODÁŘSTVÍ ČESKÉ REPUBLIKY 2006

Vyd. Ministerstvo zemědělství, Úsek lesního hospodářství, Praha, 2007
/darováno Ministerstvem zemědělství v Praze technické knihovně LČR HK/

BROUCI VÁZANÍ NA DŘEVINY

— Sborník referátů z konference (Pardubice, 26. 2. 2008), který pořádaly Česká lesnická společnost a Krajský úřad Pardubického kraje za finanční podpory Ministerstva zemědělství ČR, úseku lesního hospodářství.

Vyd. Česká lesnická společnost, Praha, 2008
/darováno Českou lesnickou společností, Praha, technické knihovně LČR HK/

RUČNÍ NÁŘADÍ PRO PRÁCI V LESA

Zdeněk Černý a Jindřich Neruda

— Publikace seznamuje zájemce z oblasti lesnictví, především však vlastníky menších lesních celků, se základními možnostmi použití vhodného ručního nářadí v nejvýznamnějších úsecích lesního hospodářství – v těžbě dříví, obnově lesa, ošetřování a ochraně lesních kultur, ochraně lesa, výchově lesních porostů a na lesních cestách.

Vyd. Institut výchovy a vzdělávání Ministerstva zemědělství ČR v Praze, 1999
/darováno technické knihovně LČR HK/

LESNÍ ZÁKON A NĚKTERÉ SOUVISEJÍCÍ PŘEDPISY (ÚPLNÁ AKTUÁLNÍ ZNĚNÍ)

zpracoval: Martin Flora

— Publikace zahrnuje soubor úplných znění aktuálního textu právních předpisů tzv. lesního práva, zahrnujících vedle lesního zákona a jeho provádějících vyhlášek též zákon č. 149/2003 Sb., o obchodu s reprodukčním materiálem lesních dřevin, s jeho prováděcí vyhláškou č. 29/2004 Sb. a další předpisy potřebné v denní lesnické praxi.

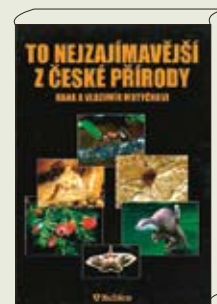
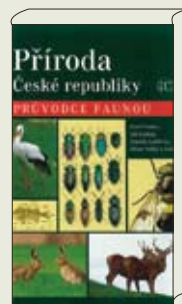
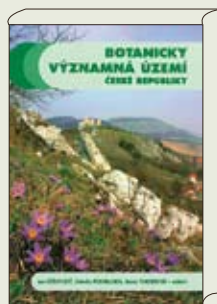
Vyd. Sdružení vlastníků obecních a soukromých lesů v ČR, Pelhřimov, 2005 (2. vydání)

/darováno technické knihovně LČR HK/

LEGISLATIVA EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ V OBLASTI ÚZEMNÍ A DRUHOVÉ OCHRANY PŘÍRODY (SMĚRNICE 79/409/EHS, SMĚRNICE 92/43/EHS, ROZHODNUTÍ 97/266/ES)

editor: Petr Roth

— Tento pracovní materiál obsahuje až na několik stránek obecných komentářů především oficiální překlady tří nejdůležitějších předpisů, relevantních pro druhovou a územní ochranu – směrnice Rady 79/409/EHS o ochraně volně žijících ptáků, směrnice Rady 92/43/EHS o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin a rozhodnutí Komise 97/266/ES o úpravě informací o lokalitách navrhovaných pro síť Natura 2000.

— Protože materiál slouží k nejrůznějším účelům a díky tomu, že obsahuje již revidované, tedy definitivní překlady, je u prvních dvou předpisů (směrnic) uvedena jejich textová část paralelně v české a originální anglické verzi, což může napomoci při diskuzích, zda ta či ona česká interpretace skutečně odpovídá originálu, platnému v Evropské unii.

Vyd. Ministerstvo životního prostředí, Praha, 2003
/darováno technické knihovně LČR HK/

MONITOROVACÍ PLOCHY SOUSTAVY NATURA 2000 V ČESKÉ REPUBLICE (1. ČÁST)

editor: Jaroslav Simon

— Publikace představuje část trvalých monitorovacích ploch soustavy NATURA 2000 v úrovni základní popisné charakteristiky a vizualizované části s využitím růstového simulátoru SILVA 2. 2. Publikace zároveň uvádí i další metodické aspekty s cílem umožnit snazší orientaci pro případné zájemce o využití soustavy ploch.

— Materiály prezentované v této publikaci byly získány v letech 2000–2002 v rámci řešení výzkumného záměru LDF v Brně (MSM 434100005).

Vyd. Paido – edice pedagogické literatury, Brno, 2003, v řadě Sborník prací institucionálního výzkumu
/darováno technické knihovně LČR HK/

HODNOCENÍ RIZIKA UPLATŇOVÁNÍ PRODUKČNÍ FUNKCE LESA VE ZVLÁŠTĚ CHRÁNĚNÝCH ÚZEMÍCH (METODIKA)

Jaroslav Simon, Stanislav Vacek a Antonín Buček

— Využití produkční funkce lesů, či spíše uplatnění pěstebních a těžebních zásahů na územích se zvláštním statutem ochrany je stálým zdrojem diskuzí a sporů v oblasti uplatnění klasických lesnických zájmů a zájmů ochrany přírody. Objektivizace rozhodování v této oblasti je dle názoru autorů závislá na vytvoření obecných kritérií pro hodnocení rizika vlivu zásahu na uplatnění cílů ochrany. Z tohoto předpokladu vychází předkládaná metodika, a to v souvislosti s faktem, že se zřejmě jedná o první publikační počín v této oblasti.

— Metodika byla zpracována v rámci řešení výzkumného záměru FLD MZLU v Brně (MSM 434100005).

Vyd. Paido – edice pedagogické literatury, Brno, 2004, v řadě Sborník prací institucionálního výzkumu
/darováno technické knihovně LČR HK/

FYZIKA OBLAKŮ A SRÁŽEK

Daniela Řezáčová, Petr Novák, Marek Kašpar a Martin Setvák

— Kniha autorů z Ústavu fyziky atmosféry AV ČR a z Českého hydro-meteorologického ústavu směřuje především k oblákným a srážkovým procesům ve středních zeměpisných šířkách. Na pozadí zákonitostí

z obecné fyziky a meteorologie se tedy snaží popsat podstatu oblačných procesů, s nimiž se setkáváme v oblasti střední Evropy. Může jít o procesy poměrně běžné, jako je vývoj kupovité oblačnosti a dešťových srážek, ale i o jevy málo frekventované, a proto z laického pohledu překvapivé, jako jsou například silné příválové srážky, velké kroupy či tornáda.

— Jak rozumět informacím z meteorologických radarů či družic, jaký je současný princip i názor na boj proti krupobití? Na tyto i na mnoho dalších otázek lze v monografii nalézt odpověď. Čtenář zde najde i řadu příkladů z území ČR, které navazují na výzkumné projekty autorů.

— Součástí knihy je přiložená DVD, které obsahuje některé z obrazových příloh publikace v plném původním rozlišení pro snazší prohlížení na velkém monitoru. Čtenář na DVD také nalezne některé materiály, které v tištěné podobě nelze prezentovat, například rozlévané animace, nebo pro které již v publikaci nezbylo místo.

Vyd. Academia, Praha, 2007, v edici Gerstner

/zakoupeno u vydavatele pro technickou knihovnu LČR HK/

BOTANICKÝ VÝZNAMNÁ ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY

editoři: Jan Čeřovský, Zdenka Podhajská a Dana Turoňová

— Publikace vznikla v rámci projektu Botanický významná území střední a východní Evropy, koordinovaného britskou nevládní organizací na ochranu flóry Plantlife International. Na publikaci se podílel široký autorský tým odborníků různých oborů botaniky a ochrany přírody, editory jsou pracovníci s dlouholetou ochrannářskou praxí.

— V obecné části publikace jsou stěžejní témata kritéria a principy výběru botanicky významných území a vývoj ochrany flóry a vegetace v České republice. Ve speciální části je podrobně charakterizováno 75 botanicky významných území.

Vyd. Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Praha, 2007

/zakoupeno u vydavatele pro technickou knihovnu LČR HK/

PŘÍRODA ČESKÉ REPUBLIKY: PRŮVODCE FAUNOU

Karel Hudec, Jiří Kolibáč, Zdeněk Laštůvka, Milan Peňáz a kolektiv

— Smyslem této publikace je představit druhy, se kterými se můžeme při toulkách krajinou běžně setkat nebo jsou pro naši přírodu

a pro člověka významné. Pro příručku autoři vybrali ty živočichy, které je možno poznat přímo pozorováním v terénu, nanejvýš s lupou nebo dalekohledem. Proto nejsou jednotlivé systematické živočišné skupiny zastoupeny rovnoměrně. Zatímco výčet obratlovců je s výjimkou ptáků téměř úplný, z bezobratlých byly vybrány většinou jen druhy odpovídající zmíněným kritériím a některé skupiny nejsou zahrnuty vůbec (např. vnitřní paraziti).

— Celkem příručka přináší popisy a vyobrazení asi 1 800 druhů živočichů. Zpracování odpovídá dnes osvědčeným mezinárodním standardům pro terénní určovací příručky: obsahuje barevné tabule jednotlivých druhů a proti nim stručné texty informující o velikosti, zvláštních determinačních znacích, rozšíření a početnosti v ČR, o prostředí, rozmnožování a případném významu pro člověka.

Vyd. Academia, Praha, 2007, v edici Atlasy /zakoupeno u vydavatele pro technickou knihovnu LČR HK/

TO NEJZAJÍMAVĚJŠÍ Z ČESKÉ PŘÍRODY

Hana a Vladimír Motyčkoví

— Kniha není, a ani nechce být vyčerpávající encyklopedií o přírodě České republiky. Přesto v ní čtenář nalezne mnoho zajímavého o přírodních poměrech u nás a mnohá „nej“ z naší poměrně bohaté přírody i vysvětlení některých unikátních jevů, které se tu nacházejí.

— Můžeme se tu například dočíst, kde nalézt kamenná slunce, co jsou to koněpruské růžice, kde u nás nalezneme nejmladší sopky či který z našich motýlů nebo brouků je největší nebo to, že i v našich vodách se můžeme setkat s medúzami.

— Kniha je bohatě ilustrována a na jejích 208 stranách nalezne čtenář přes 600 barevných fotografií a více než 100 kreseb. Připojený rejstřík usnadní hledání popisovaných jevů i druhů přírodnin, o kterých se v knize píše.

Vyd. nakladatelství Rubico, Olomouc, 2007 /zakoupeno v Lesnické práci, s. r. o., Kostelec nad Černými lesy, pro technickou knihovnu LČR HK/

FORMICA – ZPRAVODAJ PRO APLIKOVANÝ VÝZKUM A OCHRANU MRAVENCŮ

— 10. ročník periodického zpravodaje (ročenky), který publikuje články s tematikou výzkumu a ochrany mravenců.

Vyd. Český svaz ochránců přírody, ZO ČSOP Krkonoše, Hostinné, 2007 /přiděleno technické knihovně LČR HK/

OHROŽENÝ HMYZ NELESNÍCH STANOVÍŠŤ: OCHRANA A MANAGEMENT

Martin Konvička, Jiří Beneš a Lukáš Čížek

— V úvodu publikace se čtenář nejprve seznámí na příkladech několika živočichů s konkrétními problémy péče o ohrožený hmyz.

— Následuje krátké historické shrnutí, ve kterém se autoři pokusí ukázat, jak se na hmyzí fauně podepsaly a stále podepisují změny naší krajiny. Obecnější ekologicko-ochrannářské shrnutí připomene, které zvláštnosti hmyzí ekologie musí ochrana přírody brát v potaz.

— V další kapitole, kterou autoři nazvali Ochrana refugií, se jedná hlavně o management míst, kde ohrožený hmyz dosud přežívá, tedy o maloplošná chráněná území, ale nejen o ně.

— V poslední kapitole se čtenář přesune z refugií do volné krajiny, kde se ochráně živočichů nabízí hned několik mocných nástrojů od agroenvironmentálních plateb přes revitalizace postindustriálních stanovišť až po drobné modifikace péče o taková místa, jako jsou parky a zahrady.

Vyd. Sagitaria, Sdružení pro ochranu přírody střední Moravy, Olomouc, 2005 /přiděleno technické knihovně LČR HK/

JAK SE SÁZÍ STROM

Miroslava Drobílková

— Publikace obsahuje stručné a srozumitelné odpovědi na ty nejzákladnější otázky, které si musí klást každý, kdo se rozhodne vysadit strom (myšlenka, druhy a kultivary pro výsadbu ve volné krajině a v městském prostředí, samotná výsadba stromů, odkazy na další informace, tipy a nápady, jak výsadbu učinit ještě zajímavější).

Vyd. Nadace Partnerství, Brno, 2007 /zakoupeno u vydavatele pro technickou knihovnu LČR HK/

Dále bylo technické knihovně LČR HK darováno Ing. Petrou Krásovou z Ředitelství LČR následující CD:

ČESKÉ LESNICTVÍ / THE CZECH FORESTRY

— CD-ROM představuje 34 organizací, zájmových sdružení a asociací, které na poli lesnictví a lesního hospodářství v České republice působí. CD se snaží prezentovat české lesnictví v celé jeho šíři – představují se zde instituce z oblastí státní správy, péče o lesy ve vlastnictví státu (včetně národních parků), školství, vědy, výzkumu, dále

organizace zabývající se certifikací a myslivostí, profesní asociace, sdružení, nadace a lesnický zaměrná vydavatelství. CD také obsahuje koncepční a legislativní dokumenty související s lesním hospodářstvím ČR (lesní zákon a Národní lesnický program).

— Úvodní video, prezentace a legislativní dokumenty jsou jak v české, tak v anglické verzi.

Vyd. Ústav pro hospodářskou úpravu lesů Brandýs nad Labem, 2008 /verze II/

Jiří Uhlíř

V MĚSÍCI ČERVNU OSLAVÍ VÝZNAMNÁ ŽIVOTNÍ JUBILEA TITO PRACOVNÍCI LČR:

PADESÁTINY

JOSEF DLABKA	LZ ŽIDLOCHOVICE
ING. JAN GOROŠ	LS STRÁŽNICE
FRANTIŠEK HANUS	LS CHOCEŇ
JIŘÍ HEJGRÍK	LS RUMBURK
MILAN KALIANKO	LZ DOBŘÍŠ
JOSEF KREJČÍ	LS ŽELEZNÁ RUDA
JAROSLAV MACHÁČEK	LS FRÝDLANT V ČECHÁCH
MARGITA NASSOVÁ	LZ KLADSKÁ
ZDENĚK ŘEHOŘ	LS HLUBOKÁ N. V.
VIERA ŠIMONOVÁ	LZ ŽIDLOCHOVICE
JARMILA ŠTASTNÁ	LS HANUŠOVICE

ŠEDESÁTINY

PAVEL BULÍN	LZ KONOPIŠTĚ
ING. VLASTIMIL JIROUSEK	LS JABLONEC N. N.
ING. STANISLAV KLEČKA	KŘ ZLÍN
MIROSLAV NĚMEČEK	LS ČESKÝ KRUMLOV
JAROMÍR OPATRŇ	LZ DOBŘÍŠ
KAREL RABOŇ	LZ ŽIDLOCHOVICE

**VŠEM JUBILANTŮM PŘEJEME
HODNĚ ZDRAVÍ A ŠTĚSTÍ DO DALŠÍCH LET.**

foto: Jiří Vogel

aktualizace platných norem

V měsíci dubnu došlo k aktualizaci těchto norem

Nové normy

ČSN EN 848–3 (496123) Bezpečnost dřevozpracujících strojů – 03.2008
 ČSN EN 1991–4 (730035) Zatížení konstrukcí – 03.2008
 ČSN EN 1998–4 (730036) Navrhování konstrukcí odolných proti zemětřesení – 03.2008
 ČSN EN 15255 (730323) Tepelné chování budov – 03.2008
 ČSN EN 15265 (730325) Energetická náročnost budov – 03.2008
 ČSN EN 13501–2 (730860) Požární klasifikace stavebních výrobků a konstrukcí staveb – 03.2008
 ČSN EN 1997–2 (731000) Navrhování geotechnických konstrukcí – 03.2008
 ČSN EN 15304 (731367) Stanovení odolnosti autoklávovaného pórobetonu proti zmrazování a rozmrazování – 03.2008
 ČSN 733610 Navrhování klempířských konstrukcí – 03.2008
 ČSN 736121 Stavba vozovek – 03.2008
 ČSN 736122 Stavba vozovek – 03.2008
 ČSN 736124–1 Stavba vozovek – 03.2008
 ČSN 736124–2 Stavba vozovek – 03.2008
 ČSN 736127–1 Stavba vozovek – 03.2008
 ČSN 736127–2 Stavba vozovek – 03.2008
 ČSN 736127–3 Stavba vozovek – 03.2008
 ČSN 736127–4 Stavba vozovek – 03.2008
 ČSN EN 13108–1 (736140) Asfaltové směsi – 03.2008
 ČSN EN 13108–2 (736140) Asfaltové směsi – 03.2008
 ČSN EN 13108–5 (736140) Asfaltové směsi – 03.2008
 ČSN EN 13108–6 (736140) Asfaltové směsi – 03.2008
 ČSN EN 13108–7 (736140) Asfaltové směsi – 03.2008
 ČSN EN 13108–8 (736140) Asfaltové směsi – 03.2008
 ČSN EN 13108–20 (736140) Asfaltové směsi – 03.2008
 ČSN EN 13108–21 (736140) Asfaltové směsi – 03.2008
 ČSN EN 12970 (736153) Litý asfalt a asfaltový mastix pro vodotěsné úpravy – 03.2008

ČSN EN 14227–1 (736156) Směsi stmelené hydraulickými pojivy – Specifikace – 03.2008
 ČSN EN 14227–2 (736156) Směsi stmelené hydraulickými pojivy – Specifikace – 03.2008
 ČSN EN 14227–3 (736156) Směsi stmelené hydraulickými pojivy – Specifikace – 03.2008
 ČSN EN 14227–4 (736156) Směsi stmelené hydraulickými pojivy – Specifikace – 03.2008
 ČSN EN 14227–5 (736156) Směsi stmelené hydraulickými pojivy – Specifikace – 03.2008
 ČSN EN 14227–10 (736156) Směsi stmelené hydraulickými pojivy – Specifikace – 03.2008
 ČSN EN 14227–11 (736156) Směsi stmelené hydraulickými pojivy – Specifikace – 03.2008
 ČSN EN 14227–12 (736156) Směsi stmelené hydraulickými pojivy – Specifikace – 03.2008
 ČSN EN 14227–13 (736156) Směsi stmelené hydraulickými pojivy – Specifikace – 03.2008
 ČSN EN 14227–14 (736156) Směsi stmelené hydraulickými pojivy – Specifikace – 03.2008
 ČSN EN 13443–1 + A1 (755463) Zařízení na úpravu vody vnitřních vodovodů – Mechanické filtry – 03.2008

Seznam všech platných norem (pouze výše zmíněných vybraných řad) je na intranetu v sekci Archiv LČR – program sgArchiv IW – sekce normy.

Odebírané řady

01 09 Environmentální management
 48 Lesnictví
 49 Průmysl dřevozpracujících
 73 Navrhování a provádění staveb
 75 Vodní hospodářství

Odvětvové technické normy

TNV 75 Vodní hospodářství
 TNO 83 Odpadové hospodářství

Ivo Šlesinger

1
2 4
3 5

1, 2, 3 Den s LČR pořádaný LS Ostrava

4, 5 Den lesa pod Kunětickou horou

